Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

…ПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…1921 оной …21-hээ гарана | № 217 (13931) | 1972 оной сентябриин 14, четверг | Сэн 2 мүнгэн

…ОЙН ҺАЙНДЭРЭЙ …ҮНДЭЛЭЛДЭ

…горнягууд социалис уялгануудаа болг… урид дүүргэбэ. Гүнзэгы үрэмдэлгэ хэхэ онсо …нуудай түрүүшын хэhэгүүд Сумгандта …Каракумдахи ехэ hудалай түрүүшын …haa газ орьёлон гараба. Казахстанай механ…нууд таряа хуряалгаар шэнэ амжалта туй…

…үдэрэй мэдээнүүд. Мэдээсэлнүүдэй тобшо … — үдэр бүриин ажалай сохисо ССР Сою… …жэлэй ойе уттажа байгаа орон доторхи эршэ… …гэршэ болоно. Шэнэ барилганууд дээрэ, …линиин пультын дэргэдэ, комбайнай штур… — хаа хаанагүй ажаллажа байгаа совет хүн …арта ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха, тү… …бан жэлэй хоёрдохи жэлэй даабаринуудые …урид дүүргэхэ, Эхэ оронойнгоо экономи… …оборонно хүсэ шадалые саашадань бэхи… …хэрэгтэ хубитаяа оруулха гэжэ эрмэлзэнэ.

…ороной арадуудай бата нэгэдэлэй, хани …, харилсаа холбооной агууехэ hайндэртэ … — бухы партийна, соведүүдэй, ниитын …дэй тон шухала анхарал оролдолгын хэ… …ына республиканууд, хизаарнууд ба об… …дотор, городууд ба районуудта, ажалша… …тивүүдтэ эмхидхэлэй, политическэ хү… …үргэнөөр ябуулагдана. Энээнэй гол зорил… — …ниитые суртал бодолой талаарнь хү… …хэрэг улам hайжаруулха, КПСС-эй …съездын табиhан зорилгонуудые бэелүүлхэ …улад зоной хамаг хүсэ элсүүлхэ, совет об… …социально-политическэ ба суртал бодолой …бүри ехээр батадхаха ябадал болоно. Ажал… …суглаанууд, научно-теоретическэ конферен… …ба семинарнууд дээрэ, пропагандистнуудай …гэнүүд дотор, агитаторнуудай, политин… …нуудай эмхидхэhэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ …национальна политикын илалта түгэс хү… …нүхэсэлнүүд эли тодо жэшээнүүдээр ха… …, пролетарска интернационализмын гол …дай бодото бэелэл бологшо ССР Союзай бү… …ин-түүхэтэ удха шанар тайлбарилагдана. Со… …ай баян дэлгэр байдалые улам hайжаруул… …алаар партийна съездын тодорхойлhон ха… …, КПСС-эй ба Совет гүрэнэй залан сэхэ, эб …лта гадаадын политика үргэнөөр тайлба…

…шухала хүдэлмэреэ үдэр бүри үргэдхэхэ, …үүлхэ шухала. Түүхэтэ ойн ойртохотой …дуулан хараалагдаhан агитационно-ойл… …, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин түсэбүү… …hонороор, шадамар бэрхээр дүүргэхын ту… …хохо, Агуехэ Октябриин, В. И. Ленинэй … 100 жэлэй ойн hайндэрнүүдтэ бэлдэхэ, … үеэр сугларhан баян дүй дүршэлые хү… …ин хэрэглэхэ гээшэ партийна комитедүүдэй …алга болоно.

…надые интернациональна ёhоор хүмүүжүүл… …итэ мүнөө онсо анхаралай хандуулагдада… …тэ. Энэмнай бүхы партийна, соведүүдэй, … соёлой, ниитын эмхинүүдэй, түбтэхи ба …тахи манай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй шинид… …зорилгонуудай нэгэн болоно гэжэ «Совет …Республиканудай Союзай байгуулагда… … жэлэй ойдо бэлэдхэл тухай» КПСС-эй …тогтоол дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ. Оло… …патриотическа, интернациональна ёhоор хү… …лгын хэрэгтэ, манай революционно дай… … ажалай ёhо заншалнуудые тайлбарилан … ябадалда бодомжотой, оролдосотойгоор …жэшээнүүд КПСС-эй ЦК-гай hаяхан үн… …суртал бодол нэбтэрүүлдэг хүдэлмэрилэг… …лөөн дээрэ, Украинын компартиин ЦК-гай, …МГК-гай, партиин Ленинградска обкомой … дээрэ, хэдэ хэдэн хизаарнууд ба об… …тахи суртал бодол нэбтэрүүлдэг хүдэлмэ… …эй зүблөөнүүд дээрэ дурдагдаа. Энэ хү…

дэлмэриин тухэл маягууд — үйлэдбэри хүгжөөхэ, харилсан туhалалсаха, кадрнуудые эльгээлсэхэ, мүрысөө эмхидхэлгын, партийна, ниитын хүдэлмэриин, эдиршүүлые хүмүүжүүлгын талаар түрүү дүй дүршэлөө халан абалсаха, аха дүү республиканудай неделинүүд ба декадануудые үнгэргэхэ, выставкэнүүдые, хани барисаанай hайндэрнүүд ба фестивальнуудые эмхидхэхэ гэхэ мэтэ олон янзын байдаг. Эдэ бүгэдэмнай совет олон үндэhэ яhатанине улам ойртуулна, элсүүлэн жагсаана, нэгэдэмэл социалис Эхэ ороной эрхэтэн, шэнэ общество байгуулагшадай интернациональна агууехэ армида хабаатай байhанай омог мэдэрэл олониитын дунда нэбтэрүүлэн хүмүүжүүлнэ, улам батадхана.

Гэхэ зуура зарим партийна ба ниитын эмхинүүдэй зүгhөө ойн hайндэрэй бэлэдхэлтэй холбоотой хэмжээ ябуулгануудай тоогоор дашуураад, шанар, үрэ тухайдань hаналаа багаар табидаг ушар үшөөл үзэгдэнэ. Уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд, лекцинүүд ажабайдалhаа таhархайгаар, эдэбхи үүсхэлгүйгөөр, партийна абьяасгүйгөөр үнгэргэгдэбэл, хүн зонине элсүүлжэ шадахагүй байhыень мартажа болохогүй. Буржуазна үзэл бодолой, национальна холо бодолгүй, гансал нютагай тала харадаг ябадалай, хуушарhан гурим ба заншалнуудай элдэб үзэгдэлнүүдые эбсэшэгүйгөөр элишэлэн сохидог ленинскэ дайшалхы тодорхой, добтолхы суртал бодолой агуу үнэн үгөөр нэбтэрhэн пропаганда үнэхөөрөө этигүүлдэг, хүмүүжүүлдэг байна.

Совет хүнүүдэй интернационализм хооhон бодол бэшэ, харин олон миллион зоной бодото хэрэг болоно. Энэнь түбхын түрүүндэ габшагай ажал дотор, коммунизм байгуулхын түлөө хамтын тэмсэл дотор бодото бэелэлээ олоно. Партийна организацинуудай суртал бодолой, хүмүүжүүлхы хүдэлмэриин үрэ нүлөөн түрүүшын ээлжээндэ ажалай вахта дээрэ, алдарта ойе эрхимээр угтахын түлөө социалис мүрысөөнэй хүсэтэ долгин соо шалгагдадагынь мэдээжэ. Энэ хүдэлмэри зохёон байгуулхы эдэбхи үүсхэлээр, журам заршамаар, шэнэ техникэ, түрүү дүй дүршэлөө түсэбтэ табан жэлэй аша туhада хэрэглэхэ, саг, зөөри хэрэгсэл арьбалха шадабаряар шалгагдана. Энэ хүдэлмэри ажал хэрэг эмхидхэхэ шадабаряар, хүдэлмэрилэгшэдэй болбосоролоор, харюусалгын хэм хэмжээгээр шалгагдана.

Партийна комитедүүд техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхын түлөө, продукциин шанар hайжаруулхын, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхын түлөө тэмсэгшэ түрүүшүүлэй гаргаhан үүсхэлые эдэбхитэйгээр дэмжэхэ зэргэтэй. Эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэри хадаа ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлгын, хүнүүдтэ анхаралтайгаар хандаха ябадал дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ туhа дүхэм болохоор моральна оршон байдал хангаха, өөртөө, бусадта эрилтэтэйгээр хандаха, социалис хуули ба гурим заншалай нормо эбдэгшэд тушаа эбсэшэгүйгөөр хандаха хэрэгтэ коллективүүдэй үүргэ бүри ехэ болгохые оролдохо ябадалтай нягта холбоотой байха ёhотой.

Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ, манай интернациональна социалис Эсэгэ ороной хүсэ шадалые бэхижүүлхэ, экономикэ, соёлой байгуулалта хүгжөөхэ, ажалшадай байдал улам hайжаруулха хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлажа, СССР-эй 50 жэлэй ойе тэмдэглэхыень хүдэлмэришэн ангиие, колхозно таряашадые, арадай интеллигенциие КПСС-эй Центральна Комитет уряална. Партиин уряае совет арад үнэн зүрхэнhөө, нэгэн hаналтайгаар угтаа. Түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлэй амжалта заводууд ба фабрикануудай цехүүдтэ, шэнэ барилганууд дээрэ, ургаса хуряалгын үедэ шиидхэгдэнэ. Эгээн бэрхэтэй участогуудта байха, хүнүүдые дахуулан дабшаха ба зоригжуулха, Эхэ оронойнгоо үмэнэхи уялгаяа шэн зоригтойгоор гүйсэдхэлгын жэшээ харуулха гээшэ коммунист бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

«Правдын» сентябриин 13-най түрүү бэшэг.

НАМАРАЙ БЭЛШЭЭРИДЭ

Хадатай уулатай манай нютагта тон түргөөр хүйтэрдэг ха юм даа. Гэбэшье ажахынуудаймнай hаалишад, малшад hү ехээр hааха гэжэ бүхы шадалаараа оролдодог гээшэ. Хоорондоо мүрысэдэг «Коммунизм», «Улаан-Аха» колхозуудай hаалишад, мал адуулагшад, хонишод хадын бэлшээринүүдтэ малаа бэлшээжэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлжэ, таргалуулжа байна.

Зүүн Сагаан-Бэлшэрэй аманда «Улаан-Аха» колхозой гүүртэ байрладаг. Эндэхи hаалишадай hуудал байдал яhала hайн. Гүрэн түрынгөө байдалтай, хилын саанахи шэнэ hонинтой алгадгүй танилсадаг, эндэ радиоприёмнигооршье, газетэ, журналааршье хангагданхай. Тус гүүртэдэ ажалладаг hаалишадай дунда Галя Сандакова эрхимлэжэ ябана, тэрэ сүүдхэдээ 120 килограмм хүрэтэр hаана. Мүн үнинэй hаалишан Долтор Дылгырова ажалдаа амжалтатай. Эдэнэртэ хайнаг үнеэд даалтагданхай.

Баруун Сагаан-Бэлшэртэ 5 гүүртэ мал харууhалагдана. Эндэ нютагай үүлтэрэй үнеэд hаагдана. Коммунист эхэнэр С. Л. Добшонова сүүдхэдээ 100—110 килограмм hү даалhан үнеэдhээ hаана. Мүн С. Д. Гармаева суг хүдэлдэг нүхэрhөө гээгдэхэгүйн тула ехэ оролдосотойгоор ажаллана. Эндэхид хамта дээрээ 120 үнеэнhээ үдэр бүри 400—500 килограмм hү hаажа, даабаряа үлүүлнэ.

— Намарай шэнжэ орожо, ногооной хагдарбашье, үнеэднай үшөө хожорногүй, зунайхиhаа дутуугүй hү hаанабди, — гэжэ түрүү hаалишадай нэгэн Д. Д. Гармаева хөөрэнэ. — Мүнөө арбаарбан хоногто хуряажа суглуулhан зөөхэйгөө аймагайнгаа түб — Орлик тосхоной магазинуудта тушаанабди.

Гадна «Коммунизм» колхозой малшад Т. Б. Габанов зунай сагта бэлшээреэ зүбөөр хэрэглэжэ, даажа абаhан 130 гунжадай тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 900 граммаар нэмээжэ, үбэлжэлгэдэ малаа тобир тарганаар оруулха гэжэ эрмэлзэнэ.

Мүн Орлигой нугада ажаллажа байгаа hаалишад Д. С. Ендонова, С. С. Хандакова гэгшэд монгол үүлтэрэй үнеэн бүриhөө жэлдээ 700—800 килограмм hү hаана. Тэдэнэр энэ жэлдэ абаhан уялгануудаа дүүргэжэ шадаха аргатай.

Д. ДУГАРОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Аха.

Ленинскэ гол ёhонууд бодото дээрээ бэелүүлэгдэнэ

ВАРШАВА. (ТАСС). В. И. Ленинэй сэсэн мэргэн hургаалай, Октябриин революциин илалтын ашаар поляк арадай хуби заяанда шухала хубилалтанууд туйлагдаа гэжэ «Трибуна люду» газетэ бэшэнэ. Поляк арад СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойе социалис интернациональна, патриотическа hайндэрнай гэжэ тоолоно. Поляк-совет хани барисаан, СССР-тэй баталhан союз, аха дүү ёhоной харилсаа холбоон ПНР-эй бэеэ дааhан байдалай ба хүгжэлтын шиидхэхы нүхэсэлнүүд, гадаадынь политикын шухала шэглэл, арад зоной аюулгүй байдалай, тэрэнэй ашаг туhые хамгаалгын эшэ үндэhэн болоно гэжэ түрүү бэшэг доторнь хэлэгдэнэ.

Советскэ Союз шэнэ байдалай түлөө, арадуудай хоорондын эб найрамдалай, хани барисаанай түлөө тэмсэгшэ хүсэнүүдэй гол түшэг тулгууринь байhан, ходоо тиимэ байhаар үлэнэ. СССР-эй хүсэ шадалай, нэрэ хүндын улам ехээр ургахые бүхы түрүү хүн түрэлтэн хүсэнэ гэжэ газетэ бэшэнэ.

Совет орондо харша хараа бодол баримталагшад уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй, империализмда эсэргүү фронтын эбые таhална, социализмын хэрэгтэ, арадуудай сүлөөтэ байдалда, эб найрамдалда хохидол ушаруулна. Интернационализм гээшэ социалис оронуудай хоорондын харилсаанай шухала нүхэсэл юм. Бүхы аха дүү оронууд, тэдэнэр тус бүридөө ангиин талаар hаналаа нэгэдэлгын, ниитын адли байдал тогтоолгын, тэгшэ эрхын, хүсэл эрмэлзэлээ хүндэлэлсэлгын үндэhөөр харилсаа холбоогоо улам нягтадхабал, Советскэ Союзтай хани барисаагаа бүри бэхижүүлбэл, ехэ амжалтануудые туйлахань лабтай гэжэ «Трибуна люду» бэшэнэ.

Осводовицуудай зүблөөн

Россин Федерациин автономито республиканудай, хизаарнуудай ба областьнуудай уhанай усал аюулhаа хамгаалха бүлгэмэй соведүүдэй түрүүлэгшэнэрэй семинар сентябриин 12-то Ростов-на-Дону хотодо нээгдэв. Семинарай гол темэнь — уhанай усал аюулhаа hэргылүүлхэ асуудал болоно. Тус семинарта ОСВД-гэй, элүүрые хамгаалгын министерствэнүүдэй, албан зургаануудай ба органуудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд хабаадана.

РСФСР-эй ОСВД-гэй Центральна соведэй президиумэй түрүүлэгшэ, вице-адмирал Н. А. Торик семинар дээрэ үгэ хэлэбэ.

Семинарта хабаадагшад хүдэлмэриингөө дүй дүршэлые халан абалсана, уhанай усал аюулhаа hэргылхэ аргануудые шэнжэлнэ, абаралгын ба медицинскэ туhаламжа үзүүлхэ шэнэ онол хэмжээнүүдтэй танилсана. Эдэнэр ОСВД-гэй Ростовско областной соведэй абаралгын станцинуудта, постнууд ба бассейнүүдтэ, үйлэдбэриин комбинадта ошожо үзэхэ юм.

„Хуяг-72“ гэжэ hуралсал эхилбэ

ПРАГА. (ТАСС). Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй нэгэдэмэл командованиин түсэбэй үндэhөөр, Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй сэрэгүүдэй ба арминуудай штабуудай «Хуяг-72» гэhэн хамтын hуралсал ЧССР-эй газар дээрэ сентябриин 12-то эхилээ.

Хамтын hуралсалда Венгриин Арадай армиин, ГДР-эй Национальна арадай армиин, Польшын сэрэгүүдэй, Совет Армиин ба Чехословакиин Арадай армиин подразделенинүүд хабаадана.

Энэ hуралсалые ЧССР-эй национальна оборонын министр, армиин генерал М. Дзур хүтэлбэрилнэ.

XXIV ТҮСЭБТЭ ЮhЭДЭХИ
ЭРШЭ · ШАНАР · ДЭЛИСЭ

НОГООНОЙ ГУРИЛ — „ШАРА ТОhОН“

Үбэлэй хүйтэндэ, хабарай хагсууда тугал, хурьга болон бусад жэжэ малда эдеэндэнь ноб ногоохон гурил холижо үгэхэдэ, шара тоhо үүлгаhандал, мал гэнтэ hэргэшэдэг гэжэ Юрөөгэй малшад мэдэхэ болонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ эндэхи Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үнинэй механизатор Алексей Тимофеевич Усов АВМ-04 түхеэрэлгээр 301 тонно ногооной гурил гаргажа, ниитын адууhа малые витаминаар элбэг тэжээлээр хангаhан байгаа.

— Ногооной гурил жэжэ малдаа яhала эдюулжэ гараа гээшэбди, — гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Ц. Галсанов баяртайгаар мэдүүлбэ. — Энэ гурилаа шэнэ ногооной ургатар хэрэглэжэ, нилээд олон түл гарзагүйгөөр томо болгобо гээшэбди.

Үнэхөөр июль hарын эхеэр энэ колхоздо ябахадамнай, урда жэлэй ногооной гурил үшөө үлөөд, малда эдюулжэ байгаа hэн.

Ногооной гурил гаргадаг агрегадуудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха гэhэн республикын социалис мүрысөөндэ А. Т. Усовай бригада эрхимлэжэ, хоёрдохи мүнгэн шанда хүртөө hэн. Мүнөө жэлдэшье нёдондонойхиhоо дутуугүй хүдэлхэ гэжэ эдэнэр оролдоно.

Ямар аргаар эдэнэр ногооной гурил ехээр, hайн шанартайгаар гаргана гээшэб? Нэн түрүүн эндэ ажаллажа байhан хүнүүдэй, үнинэй механизатор Алексей Тимофеевичэй аша габьяа ехэ.

А. Т. Усовые би үнинэй мэдэхэб. Энэ коммунист олон жэлдэ Сэлэн-Дүүмын МТС-эй главна инженерээр, хожомынь директорээр ажаллаhан байха юм. Удаань МТС-үүдэй тараагдахада, энэ колхоздо хүдэлхөөр ерээ hэн. Урагшаа hанаатай, техникэ hайса мэдэхэ, юумэ ухаалан зохёохо доо бэрхэ энэ механизаторай амжалта туйлажа, республикын мүрысөөндэ эрхимлэhэниинь гайхалтай бэшэ.

Алексей Тимофеевич энэ АВМ агрегадые тодхохо, байрыень түхеэрхэ хэрэгые өөрөө эмхидхэhэн байгаа. Тиимэhээ бүхы байра байдалынь зохид, ээзэн ёhоор хэгдэнхэй. Мүнөө энэ агрегадынь дүрбэдэхи жэлээ хүдэлгэгдэжэ байнхай.

— Ногооной байгаал hаа, агрегадые зогсоонгүй, үдэр hүнигүй, хоёр халаанда хүдэлгэхэдэ бүтээсэ ехэтэй, — гээд А. Усов мэдүүлбэ. — Юуб гэхэдэ, пеэшэн халуун байжа, ногооe түргэнөөр хатаана бшуу. Хэрбээ пеэшэнээ хүргэжэрхибэл, тэрэниие халааха гэжэ нилээд саг алдагдаха байна бшуу. Тиимэhээ бидэнэр агрегадаа хоёр халаанда хүдэлгэдэг заншалтайбди.

Энэ агрегадhаа гараhан ногооной гурил саарhан мэшээгтэ хэгдэжэ, хоёр үдэрэй туршада эндэхи нэгэ таhалгада байлгагдаад, удаань харанхы складта хадагалагдахаар тушаагдана.

Ногооной гурил hайн шанартайгаар гаргахын тула Алексей Тимофеевич энэ агрегадай зарим оньhыень хубилгаhан, зарим деталииень hэлгэhэн, нэмэжэ тодхоhон байха юм.

Ногооe жэжэлхын тула «Болгарь-3» машина эндэ хэрэглэгдэнэ. АВМ-04 агрегадые хүдэлгэдэг гол мотоорой бага хүсэтэй (2,6 киловатт) байхадань голожо, эдэнэр 4,5 киловатт хүсэтэй мотоор тодхоhон байна. Ногоонтой суг элдэб түмэрэй оробол, тэрэнэй шэртэhэ суглуулха түсхай суранза тодхожо эндээ үгөө.

— Ногооной гурилтай түмэрэй шэртэhэн гаралсабал, тэрэниие ехээр халаажа, дүргэжэ болохо байна, — гээд А. Т. Усов ажаглаба. — Тиимэhээ бидэнэр эндэ суранза тодхожо, энэ аюулhаа зайсанабди.

Агрегадай бүтээсэ дээшэлүүлхэ зорилгоор ногоо оруулдаг мотоорой эрьесые түргэдхэhэн байна. Заводhоо ерэхэдээ энэ мотоор минутада 8-9 эрьехээр тодхогдонхой. Эдэнэр тэрэниием минутада 11 эрьехэ мотоороор hэлгээ.

Гурил болгодог тээрмэдэ ногооной ородог хабтагайень налуу болгожо үгөө. Энэнь тэгшээр хэгдэнхэй байгаа ха юм. Тиигэжэ тээрмэ урдынхиhаа 30 процент ехэ гурил гаргадаг болоhон байха юм.

— Агрегадаа үдын эдеэнэйшье үедэ зогсоодоггүй, ээлжээгээр эдеэлдэгбди, — гэжэ А. Т. Усов мэдүүлбэ.

Байгша ондо энэ агрегадай хүдэлмэрилэгшэд (хамта 5 хүн) 300 тонно ногооной гурил гаргаха зорилготой. hүүлэй мэдээгээр, эдэнэр 162 тонно гурил гарганхай.

— Нёдондо октябриин 25 хүрэтэр агрегадаа хүдэлгөө hэмди, — гээд А. Усов үргэлжэлүүлбэ. — Зелёнко хэршэжэ, нилээд ехэ гурил гаргагдаа. Мүн нойтон таряае гурил болгоходо hайн. Юрэдөө ногооной гурил гаргахадаа, бага зэргэ орооhо нэмэлсэжэ байбал, бүришье hайн байха hэн гэжэ hанагдана.

Энэ жэлдэ гурил болгохо ногоон эндэ хомор байжа, агрегадынь дүүрэн хүсөөрөө хүдэлгэгдэнэгүй. Зунай эхеэр эдэнэр хуhанай набшаар нилээд ехэ гурил гаргаа hэн. Хожомынь элдэб ногоо сабшажа, тэрэниие хэрэглэhэн байна.

Оролдосотой бэрхэ механизаторай хүтэлбэрилдэг энэ коллектив урдаа табиhан зорилгоёо дүүргэхэл байха. Имагтал колхозой правлени энээндэ туhалха, ногоогоор таhалгаряагүй хангаха бээ гэжэ найдая.

Б. ГЫЛЫКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Т. Усов ногооной гурилай шанарые шалгажа байна.

Авторай фото.

Сэлэнгын аймаг.

ҮРЭhЭН СЭБЭРЛЭГДЭНЭ

…орооhо тарянанай … үгаа ехэ бэрхэ… …дэй тохёолдобошье, … механизаторнуу… …олдосотой hайнаар …анай ашаар муу …ургаса хуряагдажа … hүүлэй мэдээгээр, …ран гектарай таряан …ан хадагдажа, 1300 …гектарынь суглуулаг… …даа. Хуряагдаhан … гектарай 9 цент… …нер дунда зэргээр …ха юм. Тиигэжэ та… …хадажа үглөө мүнөө …мнай. … хуряалгын түрүүшын үдэрhөө таряагаа үрэhэндэ хаажа, тэрэнээ сэбэрлэжэ байнабди. Мүнөө үедэ түрүүшын хэдэн мянгаад центнер үрэhэн хаигданхай. Үрэhэ сэбэрлэхэ хүдэлмэри үдэр hүнигүй үргэлжэлнэ.

Таряа хуряалгада комбайнер Владимир Батуевай агрегат эрхимлэжэ ябана. Эдэнэр «СК-4» комбайнаар үдэртөө 16 гектарай баал суглуулжа, даабаряа холо үлүүлнэ. Мүн Ч. Мухолзоновой агрегат түрүүшүүлтэй ана-мана ажаллана.

Комбайнуудhаа гараhан hолоомон тэрэ дороо суглуулагдажа, hурилэгдэжэ абтаад, тарялангай узуур хахалагдана. Мүнөө түрүүшын хоёр зуугаад гектар намарай паар элдүүрилэгдээ.

Колхознигуудта дээдэ hургуулинуудай студентнэр, хүдэлмэришэд болон алба хаагшад ехэ туhа хүргэнэ. Буряадай хүдөө ажахын институдай бүлэг студентнэр магтаалтай бэрхээр ажаллана.

Л. МАДАГУЕВ,
Зэдын аймагай «Мир» колхозой главна агроном.

…ЭГЭЛ …МЭЛЗЭЛТЭЙ

Совет ороной бүхы арадуудай hайндэр — ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй алдарта ойе ажалай эрхим бэлэгтэйгээр угтаха гэhэн нэгэл эрмэлзэлтэйгээр манай колхозой механизаторнууд, таряашад, малшад ажаллажа байна. Тиихэдээ хүн бүхэн урдаа табигдаhан зорилгонуудаа, түсэб, социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхэ гэжэ оролдоно.

Мүнөө үедэ колхозой үргэн таряалан дээрэ хуряалгын хүдэлмэриин халуун охин үглөө эртэhээ үдэшын харанхы болотор замханагүй. Колхозой 36 комбайнуудые шадабаритай бэрхэ механизаторнууд жолоодожо, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэнэ.

Таряа хуряалгын эхилhээр арба гаран хоногой үнгэрбэшье, 5 мянга гаран гектарай таряан хуряагдажа абтанхай. Энэ жэлдэ ган гасуур болоошье hаа, механизаторнуудай бүхы хүдэлмэреэ саг соонь, hайн шанартайгаар хэhэнэй ашаар муу бэшэ ургаса абтана. Гектарай дунда зэргээр 10—11 центнер таряан хуряагдана.

Шэнэ ургасынгаа дээжэ гүрэнэй амбаарта оруулжа байнабди. Түрүүшын 16 мянган центнер таряан гүрэндэ худалдагдаа. Тиигэжэ гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө дүүргэхэ аргатайбди.

Энээнтэй хамта hайн шанартай сортовой таряан үрэhэндэ хаагдана. Мүнөө үедэ 10 мянга гаран центнер ороохон үрэhэндэ хаагдаад, сэбэрлэгдэжэ, тарилгын шанарта хүргэгдэжэ байнхай. Үрэhэ хааха түсэб хахадлаа тооной.

Түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлэй ургаса хуряалгада дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ комбайнер Николай Силантьев эрхимлэжэ ябана. Энэ комбайнер 180 гектарай таряа амяарлан хадаад, 76 гектарай баал суглуулжа, 97 гектар таряа комбайнаар сэхэ хуряажа, бүхыдөө 2700 центнер орооhо сохибо. Комбайнернууд Владимир Цыдыпов, Георгий Сафонов, Василий Соковиков гэгшэд тус тустаа 2000—2200 центнер таряа сохижо, түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай. Мүн 1800 центнер таряа сохижо абаhан комбайнер Николай Кострикин ажалайнгаа эршэ улам шангадхана.

Таряа хуряалга дээрэ hайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлhэн комбайнернуудые, автомашинын жолоошодые урмашуулха гурим тогтоогдонхой. Ургаса хуряалгын түрүүшын 10 үдэртэ hайнаар ажаллаhан комбайнернуудай түлөөhэн хоёр дахин ехэ байхаар тогтоогдоо hэн. Мүн сезон дотор 4 мянган центнерhээ ехэ таряа сохижо абаhан комбайнернуудта нэгэдэхи зэргын шан барюулагдаха юм.

Колхозой механизаторнууд таряагаа сентябриин 20 хүрэтэр хуряажа дүүргэхэ зорилго урдаа табяад, унаhан мангайгаа абаха сүлөөгүйгөөр ажаллажа байнхай. Эдэнэрэй hанаhандаа хүрэхэ байhанда этигэхээр. Комбайнууд томо бүлэг болгогдожо хүдэлгэгдэнэ. Бүхы комбайнууднай гурбан томо бүлэг болгогдонхой. Энэ ушарта техническэ туhаламжа эмхидхэхэ, мүн автомашинануудые hаадгүйгөөр хүдэлгэхэ арга олгогдоно бшуу.

Энэ жэлдэ hолоомон нарин hайнаар суглуулагдажа байна. hолоомо хуряаха, малай үбэлжөөндэ зөөхэ хүдэлмэридэ оньhожоруулагдамал хоёр звено табигданхай. Тэдэндэ 8 трактор томодхогдоhон тэргэтэйгээр даалгагданхай. Тус бүридөө 14—16 центнер hолоомо ашахаар тракторай 8 тэргэ бэлдэhэн байгаабди. Тэдэ тэргэнүүдтээ hолоомо ашажа, малай фермэнүүдтэ абаашажа соможо байнабди. hолоомо сомолгодо малшад эдэбхитэйгээр хабаадана. Мүнөө үедэ 600 гектарай hолоомо зөөжэ, hурилжа абаhан Петр Посоховой звено эрхимлэжэ ябана.

Энэ үдэрнүүдтэ хартаабха, овощ хуряагдажа байна. Түрүүшын 15 гектарай хартаабха хуряагдаа. Гүрэндэ 82 центнер овощ худалдагдаад байна.

hаянай зелёнкоёо сабшажа, хуряажа, фермэдээ зөөжэ байнабди. Энэ хүдэлмэридэ малшад олоороо хабаадана. Хаягай фермын коллектив Содном Доржиевич Линхоевой хүтэлбэри доро ябажа, зелёнкоёо түргэнөөр суглуулжа байна. Гектар бүриhөө 18—20 центнер зелёнко хуряагдана.

Иигэжэ манай колхозой гэшүүд ойн баярай hайндэртэ абаhан уялгаяа бэелүүлжэ байна.

Н. ЮМСУНОВ,
Бэшүүрэй «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ.

ССР СОЮЗАЙ байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо бэлэдхэл манай райондо үдэр ерэхэ бүри үргэн дэлисэтэй, эршэ хүсэтэй боложо байна. Энэ ехэ ойдо бэлэдхэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой гарамсаар партийна, профсоюзна, комсомольско организацинуудта суглаан зарлагдажа, тус тогтоол зүбшэн хэлсэгдэhэн, алдарта ойе ажалай шэнэ амжалтаар, нэрэ хүндэтэйгөөр угтахын тулада коллектив бүхэндэ тодорхой хэмжээ ябуулганууд хараалагдаhан байгаа.

Тиихэдээ гол анхаралаа ажалшадай политическэ эдэбхи хүгжөөхэ, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэе-

туг, вымпелнүүдые барюулга, хүндэлэлэй грамота, дипломуудаар шагналга, хүндэлэлэй самбарта, дэбтэртэ бэшэлгэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Мүн «Эбдэршэгүй холбоон», «Арадуудай хани барисаан», «И. В. Бабушкинай нэрэмжэтэ» гэhэн шангууд барюулагдана. Байгша оной түрүүшын хахадай дүнгөөр И. В. Бабушкинай нэрэмжэтэ шан «Мысовая» станциин коллективтэ, «Алтан хоолос» гэhэн шан Байгалай совхозой Еланай отделенидэ барюулагданхай.

Манда коммунис ажалай түлөө хүдэлөөн үргэн дэлисэтэй болонхой. Тимлюйн цементын заводойхид дүрбэн

Партийна ажабайдал

АЖАЛШАДАЙ ЭДЭБХИ ТОЛГОЙЛОН

лүүлхын, юhэдэхи табан жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ асуудалнуудта хандуулhан байнабди. Энэ үедэ нииитэ-политическэ, лекционно хүдэлмэри улам hайжаруулха зорилготойгоор партиин райкомой бюро парткомуудтай хамта лектор, элидхэлшэд, политинформаторнуудай бүридхэлые дахинаа хаража үзэhэн, пропагандистска хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй, hайн бэлэдхэлтэй хүнүүдые шэнээр томилhон байха юм.

Гадна ойн баярай жэлдэ үзэл сурталай бүхы хүдэлмэри hайжаруулха тухай асуудал партийна организацинуудай секретарьнарай, лектор болон политинформаторнуудай, соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөнүүд дээрэ зүбшэгдөө юм. «КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ удха шанар», «СССР-тэ национальна харилсаанай хүгжэлтэ ба ажалшадые интернациональна хүмүүжүүлгэ», «Совет обществын социально-политическэ хүгжэлтэ тухай КПСС-эй XXIV съезд», «50 жэлэй туршада СССР-эй арадуудай туйлаhан амжалтанууд» гэхэ мэтэ асуудалнуудаар лекци, элидхэл уншагдана, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ.

Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй сесси дээрэ СССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абтаhан социалис уялгануудай дүүргэлтэ тухай асуудал харагдажа үзэгдөө.

Аймагай ажалшадай абаhан уялганууд ехэ, социалис мүрысөөн олон янзын түхэл маягтайгаар дэлгэрнэ. Ойн баярай хүндэлэлэй Тэмдэгтэ хүртэхын түлөө 12 коллектив, тэрэ тоодо Тимлюйн цементын завод, асбоцементнэ зүйлнүүдые бүтээдэг завод, Оймoрой мебельнэ фабрика, Кабанскын совхоз болон бусад коллективүүд тэмсэнэ. «СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ коллектив» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөндэ 58 участок, цех, бригада, фермэ оролсонхой.

Социалис мүрысөө хүтэлбэрилгые саашадаа hайжаруулан, партийна организацинууд мүрысэгшэдые материальна болон моральна талаарнь урмашуулгада ехээр анхардаг болоо. Моральна урмашуулгада «Мэргэжэлээрээ эрхим», «Алтан гартай мастер», «Нэгэдэхи классай мастер» гэхэ мэтэ нэрэ зэргэ олголго, мүн дамжуулгын Улаан

жэлдэ удаа дараалан «Коммунис ажалай предприяти» гэhэн нэрэ зэргээ лаблажа, үндэр дээрэ үргэжэ ябана. Нимэ нэрэ хүндэтэй болохын түлөө Тимлюйн асбоцементнэ хэрэгсэлнүүдэй заводой, Оймoрой мебелиин фабрикын, Выдринэй ПМК-гай коллективүүд мүрысэнэ. 191 цех, участок, бригаданууд коммунис ажалай нэрэ зэргэтэй болонхой, райондомнай коммунис ажалай 5509 ударник хүдэлнэ. Үшөө 382 бага коллективүүд, 9913 хүн коммунис ажалай түлөө хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр оролсонхой.

СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо бэлдэхэ асуудал промышленна предприятинуудай, совхозуудай партийна организацинуудай гол анхаралда байhаар.

Жэшээ болгон, коммунис ажалай предприяти болохо Тимлюйн цементын заводые хараад үзэе. Парткомой, дирекциин ба завкомой шиидхэбэреэр эрхим цехүүдые шагнаха ойн баярай хүндэлэлэй хоёр грамота бии болгогдоо, материальна урмашуулгын гурим зохёогдожо, бүхы коллектив танилсуулагдаа. Эндэхи инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, хүтэлбэрилхы тушаалтад ойлгууламжын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Лекци, элидхэлнүүд хараалагдаhан нэгэ үдэртэ үнгэргэгдэнэ. Заводой директор Л. К. Рыжов «9-дэхи табан жэлдэ цементын промышленностиин хүгжэлтэ», «Заводые техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлгэ», «Буряадай АССР-эй экономикын ба соёл гэгээрэлэй хүгжэлтэ—ленинскэ национальна политикын илалтын гэршэ», директорэй орлогшо В. Г. Петручик — «Совет обществын социально-политическэ хүгжэлтэ тухай КПСС-эй XXIV съезд», парткомой секретарь А. М. Ананьев «В. И. Ленин — олонациональна Совет гүрэнэй байгуулагша» гэhэн темэнүүдээр лекцинүүдые уншана.

Асбоцементнэ зүйлнүүдые бүтээдэг заводой коллектив «Коммунис ажалай предприяти» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байгаа юм гэжэ хэлээ hэмди. Апрель hарада заводой партбюро СССР-эй 50 жэлэй ойдо бэлдэхэ хэмжээ ябуулгануудые батална юм. Энээнтэй дашарамдуулан ударнигуудай, коммунис ажалай бригадануудай гэшүүдэй заводской слет үнгэргэгдэбэ. Заводой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, үйлэдбэриин түрүүшэлэй дунда предприятиингаа техническэ дэбжэлтэдэ хубитаяа оруулхын түлөө мүрысөөн дэлгэрэнхэй. Жэшээлхэдэ, заводой мастер коммунист В. И. Струневич жэлэй туршада абадаг салингайнгаа тухай сэнтэй урлан нарижуулгын дурадхалнуудые оруулжа, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ уялга абаhан байна. Мүнөө 4100 түхэригэй ашаг үрэ үгэхэ дурадхалнуудые орууланхай. Коммунист А. Е. Ефимовэй хүтэлбэрилдэг халаанайхид 64000 түхэригэй сэнтэй шифер алмагдаhан материалнуудаар үйлэдбэрилхэ, ажалай бүтээсэ 15 процентээр дээшэлүүлхэ уялга абаад, эршэтэйгээр ажаллажа байна.

Эдэнэй үнэтэ үүсхэл завод дээрэ үргэнөөр дэмжэгдэнхэй.

«Байкальский» совхозой партийна организаци эмхидхэлэй, политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна. Социалис уялгануудай дүүргэлтэдэ коллективэй ажалай эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ тухай асуудал партийна суглаан дээрэ хэлсэгдээ. Еланай, Закалтусын hаалиин фермэнүүдэй ажал шэнэ гуримда оруулха бэлэдхэлэй хүдэлмэри түлэг дундаа. Энээнэй дүүргэгдэхэдэ, ажалай бүтээсэ 41 процентээр дээшэлүүлхэ, жэлэй туршада 85960 түхэриг алмаха арга олгогдохо юм. Эндэхи 12 политинформатор, 36 агитатор ойлгууламжын хүдэлмэри шадамар бэрхээр ябуулна. Тэдэнэй эрхимэй эрхимүүдтэ «Совхозой эрхим лектор», «Совхозой эрхим политинформатор», «Совхозой эрхим агитатор» гэhэн нэрэ зэргэ олгогдожо, шан бэлэгүүд барюулагдаха, совхозой хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэхэ байна.

Тэрэшэлэн Кабанскын «Щергинский» совхозой партийна организацинууд ойн жэлэй баярта эдэбхитэйгээр бэлдэнэ. Щергино тосхоной интеллигенци КПСС-эй XXIV съездын материалнуудые тайлбарилан ойлгуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаха гэhэн үүсхэл гаргаhан байна. Эндэхи соёлой байшанда «Съездhээ съезд хүрэтэр» гэhэн нииитэ-политическэ лектори, хүдөө ажахын эрдэм ухаанай лектори хүдэлнэ. «50 жэлэй ойдо эрхим бэлэдхэл» гэhэн асуудалаар Оймoрой совхоздо 16 дамжуулга нютагай радиогоор хэгдээ.

Нимэ жэшээнүүдые олоор харуулжа болоно.

СССР-эй 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр оролсоhон районой ажалшад муу бэшэ амжалтануудые туйлана. Байгша оной 7 hарын туршада үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, промышленна продукци худалдалга 508 мянган түхэригөөр нэмэhэн байна. Ажалай бүтээсэ 4 процентээр, ургаа, 3597 тонно цемент, 1 миллион 895 мянган условно плиткэ шифер, 154 тонно түмэр-бетон зүйлнүүд даабариhаа гадуур үйлэдбэрилэгдөө.

Энэ жэлэй 8 hарын туршада районой совхозууд 4453 тонно мяха, 8978 тонно hү, 1822 мянган үндэгэ гүрэндэ худалдажа, түсэб даабаряа үлүүлээ. Ниитын малда 14200 тонно үбhэн, 54500 тонно силос, 768 тонно витаминна гурил бэлдэгдээ, 2300 тонно сенаж дарагдаа. Мүнөө үедэ ургаса, хартаабха хуряалга түлэг дундаа ябажа байна.

СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй алдарта ойе ажалай шэнэ амжалтаар тэмдэглэхын түлөө тэмсэлдэ районой партийна организаци бүхы ажалшадые элсүүлнэ.

В. ТИТОВ,
КПСС-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь.

ОРОНОЙ ПОЛИ ДЭЭРЭҺЭЭ

Курганска областьдо тарьяанай үндэр ургаса хуряагдажа байнхай. Алексей Холявко, Курман Дарбаев ба Александр Щеголев гэгшэд гүрэндөө ехэ таряа тушаахын түлөө таряа хуряалгаяа богонихон болзор соо гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэхын түлөө социалис мүрысөө эмхидхэхэ гэhэн үүсхэл гаргажа, Ураалай, Сибириин ба Казахстанай таряашадые уряалба.

«Катайский» совхоздо Социалис Ажалай Герой Курман Дарбаевай звено ажалладаг. Тус звено 1.200 гектарта ороohото ургамалнуудые тарижа, тэрэнээ харууhалан ургуулаад, мүнөө ургаса хуряажа байна. Хамтадаа 8 комбайн хоёр халаанда хүдэлнэ. 6 хоног соо таряагаа хадажа дүүргээд, тэрэнээ суглуулжа, сохижо байна. Звено бүхыдөө 25 мянган центнер ороohо хуряажа абаха түсэбтэй. Коллективтэнь партийна бүлэг бии болгогдонхой юм. Энэ бүлэгэй гэшүүд комбайнернуудай мүрысөөнэй дүн согсолдог, таряа хуряалгын шанарые шалгадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбайнер Александр Кокшаров таряа хуряалга дээрэ шалгараа. Совхозой хүдэлмэришэдэй комитедэй түрүүлэгшэ Михаил Пономарёв түрүү комбайнерта шэниисын хоолосуудаар гүрэгдэhэн хүндэлэлэй венок зүүлгэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

НОРМОЁО ХОЛО ҮЛҮҮЛНЭ

Манай колхозой тракторно-таряан ажалай гурбан бригада августын 22-то хуряалгаяа эхилээ hэн. Ноёхон нютагай таряалан дээрэ комбайн, тракторнуудай хүнхинөөн үдэр, hүнишье замханагүй.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой таряашадай уряалые халуунаар дэмжэhэн манай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд богони болзорто ороohо таряагаа гээлтэ хоролтодо оруулангүй хуряажа абаха зорилготой.

Мүнөө жэл ган гасуурай болоошье hаа, колхозоймнай таряашад Залаа, Мэнгэй. Түхэм гэжэ газарта таряанай муу бэшэ ургаса ургуулба.

Комсомолец Иван Балданов хоёрдохи жэлээ Түхэмэй отделениин тракторна бригадые ударидана. Тус бригадын механизаторнууд 1.710 гектарай шэниисэ хуряаха юм. Сентябриин түрүүшын үдэрнүүдтэ 974 гектар таряан сабшагдаад, 374 гектарынь хуряагдажа, 5.142 центнер ороohон тоогто оруулагдаа. Эндэ гектар бүриhөө 13,7 центнер таряан хуряагдана.

Колхозоймнай эрхим комбайнернууд бүхы оньhон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэжэ байна. Жэшээнь, аймаг соогоо сууда гараhан комбайнер Бадма Лудупов 260 гектар таряа сабшаад, 107 гектарай баал сутлуулжа, 1.282 центнер ... сын ороohо хуряажа ... бүриингөө даабарию ... 130 процент дүү... өөрынь хүбүүн — Ба... дунда hургуули дүү... комбайн жолоодоно. Ба... шье hаа, эсэгэhээ ... ажаллажа, зон нүхэд... таалда хүртэнэ. Колхо... шэшье комбайнернууд ... Будадоржиев, сомоной ... депутат Сергей Эрды... бусад механизаторнууд ... таряа хуряаха даабари... 20 гектар хуряажа ...

Отделени бүхэнэй ... стан дээрэ газетэ, ... бии, үдэр бүри ажалай... гаргагдана. Колхозой ... лон правлени таба-табан ... механизаторнуудай мү... дүнгүүдые гаргажа, ту... байнернуудта мүнгэ... рюулна. Иигэжэ манай ... таряашад алдарта таб... гээ ойн баярые хүндэ... тахын тула таряа хуря... рын сагта hайн шан... хуряажа, ороohо гүрэнд... ха түсэбөө үлүүлэн дү... hэ хүрэнгээ hайнаар ... хадагалха зорилготой... hүниие мэдэнгүй ажал... на.

С. БИЛИ...
хүдөө б...

Сэлэнгэ.

ГАБШАГАЙГААР АЖАЛЛАДАГ БАСАГАД

Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно районой Рылеевэй нэрэмжэтэ гудамжада олон дабхар үндэр сагаан байшангай үдэр бүри үндын бодожо байхые хараhан лэ байхат. Энэ хадаа 1.320 үхибүүдэй hураха шэнэ hургуулиин торхо бодоод, hүүлшын хүдэлмэри хэгдэжэ байна гээшэ. Мүнөө үедэ барилга-хабсаралгын 1-дэхи управлениин барилгашад Хлыстова, Заиграева, Протасов гэгшэдэй даадаг бригаданууд эндэ ажаллана.

Коммунистка Мария Николаевна Хлыстовагай хүтэлбэрилдэг штукатуршад-шэрдэгшэдэй бригадын ажалай амжалта тухай тобшо тэдыгээр хөөрэхэ хүсэлэнтэйб. Минии эндэ хүрэжэ ерэхэдэмни бригадир өөрөө үгы, амаралтада гараhан байба. Тэрэнэй туhалагша Надя Дегтяренко даагшынгаа уялга дүүргэжэ байгаа hэн.

— Зай, Надя, ажал хүдэлмэритнай хэр ябажа байнаб?

— Бригададамнай 14 залуушуул ажалладаг. Бултадаа комсомол басагад юм. Хэниинышье хэн гэшэгүй барандаа оролдоно. Гэбэшье нэгэ хоёройнь нэрэ обог дурдахада болоно. Люба Рудакова үдэр бүриингөө даабари 130—150 процент дүүргэдэг. Нүхэдтөө эршэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг, — гэжэ Надя Дегтяренко хани халуунаар хөөрэнэ.

Тус бригадын басагад дүй дүршэлтэй штукатуршад-шэрдэгшэд болоно. hүүлэй хоёр жэлэй туршада тэдэнэр хүдөө ажахын институдай анатомическа корпусой, Советскэ райгүйсэдкомой байшангай, индустриальна техникумэй болон шэлэй заводой хамтын хоёр байрын барилганаудта хабаадалсаhан байна. Люба Рудаковагай шадамар бэрхээр ажаллажа байхыень атаархан харамаар юм. Тус бригадын гэшүүд барилга дээрэ бии байгаа оньhон техникые хүсэд хэрэглэхэ гэжэ оролдодог. Хүшэр хүндэ ажалаа машинаар бүтээдэг ааб даа.

— Оньhон техникэ ажалдаа хэрэглэдэг болоhоор үдэрэйнгөө нормо 140—150 процент дүүргэнэбди. Анхандаа 105—110 процент арай шамай болодог hэн, — гэжэ басагад нэгэн дуугаар мэдүүлнэ.

Катя Логина, Галя Портнова гэгшэд таhаршагүй ханинар юм. Тэдэнэр ажалдаашье сугтаа, кинодошье сугтаа ябадаг, үдэшын hургуулида хоюулан ... на. Хани басагад үгтэ... риин хэршье хүшэр ... гаа hаань, жэншэд гүй... эрхим шанартайгаар ... Тэдэ хоёр штукатурш... бэшье бирэ барижа ... жо, сонхын рама шэрд... дог. Тиигэншьегүй яаха... хэдэ, хоюулаа коммунис ударнигууд бшуу.

Мария Николаевна ...гай даадаг бригадын ... Галя Заболотная, Лид... Люда Думнова, Лида ... гэгшэд ССР Союзай бай... hаар 50 жэлэй алдарта ... тэй солотойгоор угта... бүгэдэ арадай социа... сөөндэ оролсоод, ... ажаллажа байнхай.

М. СУ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ... hаа), Галина Порт... рина Логина гэгш... даа.

АВТОРАЙ ...

Житомирскэ областиин Народичско районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Социалис Ажалай Герой Василий Николаевич Рожковскиин хүтэлбэрилдэг механизаторнуудай звено энэ жэлдэ яhала амжалтатай хүдэлжэ гараа. Тэдэнэр мүнөө гектар бүриhөө дунда зэргээр 250—270 центнер хартаабха хуряана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: суута механизатор В. Н. Рожковский хартаабхын поли дээрэ.

ТАСС-ай фотохронико.

СОВЕТ АРАДУУДАЙ А...

СССР·50

Бүхы совет арад, дэлхэйн түрүү үзэл бодолто ажалшад байгша оной декабрь hара соо олон үндэhэ яhатанhаа бүридэhэн совет гүрэн — СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойе тэмдэглэхэеэ бэлдэжэ байна. Агууехэ Эхэ ороноймнай олон тоото арадууд интернациональна, эбтэй зэтэй бүлэ болонхой. Коммунис парти, тэрэнэй Центральна Комитедые нягтаар тойрон жагсанхай энэ үдэрые угтахань. Совет арад КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжонхой орон доторoo коммунис общество байгуулха замаар дабшажа, совет бүхы республиканаудай экономико болон соёл культурые хүгжөөнэ.

СССР-тэ социалис байгуулалтын асуудалые шиидхэхэ үедэ нэгэ зориг эрмэлзэлтэй арад—совет арад мүндэлэн бии болоо.

СССР-эй эбтэй эетэй бүлэ соо буряад арад хүгжэн hалбарна. Россиин олон үндэhэ яhатадтал адляар, Агууехэ Октябриин социалис революци буряад арадта эрхэ сүлөө олгоо.

Буряад ороной ажалшад бүхы ороной революционно хүдэлмэришэд ба таряашадай туhаламжаар совет засагаа аршалан хамгалhэн бэлэй.

Совет засагай ашаар Буряад орон национальна гүрэн түрэ боложо мүндэлhэн түүхэтэй. Энэнь агуу багша В. И. Ленинэй нэрэтэй нягта холбоотой юм. В. И. Ленинэй дурадхалаар РКП (б)-гэй Политбюро «Зүүн зүгэй арадуудай ажаhуудаг нютагуудта РКП(б)-гэй бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» гэhэн тогтоол 1920 оной октябриин 14-дэ баталан абаhан байна. Тус тогтоолой ёhоор, зүүн зүгэй арадууд, тэрэ тоодо буряадууд, өөрын автономи байгуулха шухала гэжэ заагдаhан юм. 1921 ондо Буряад-Монголой хоёр автономито областьнууд (нэгэниинь РСФСР-эй, нүгөөдэнь ДВР-эй бүридэлдэ) байгуулагдаа бэлэй. ВЦИК-гай Президиум 1923 оной майн 30-да Буряад-Монголой АССР байгуулха тухай тогтоол баталаа. (1958 ондо Буряадай АССР болгогдожо нэрлэгдэhэн). Тиихэлээрээ республикымнай 50 жэлэй ой ерэхэ жэлдэ түйсэхэнь ха юм.

Буряад арад революциhаа урид харанхы мунхаг байдалтай, гээгдэнги ажахытай байhан бэлэй. Буряад оромнай совет засагай жэлнүүдтэ тэмсэлэй ба илалтын алдарта зам гаталжа, социализм байгуулжа эхилээ hэн. Энэ замынь ленинскэ национальна политикын илан мандаhые совет арадуудай хани барисаан ба аха дүүгэй нягта холбооe элеэр гэршэлнэ.

Буряад орон СССР-эй бүхы арадуудай туhаламжаар, Коммунис партиин хүтэлбэри доро капитализмын хүгжэлтын замые алгасан гараад, социализмын хүгжэлтэдэ гараа hэн.

Партиин Центральна Комитедэй туhаламжаар буряад арадай дундаhаа коммунистнууд, арадай ажахые хүтэлбэрилжэ шадаха хүнүүд хүмүүжүүлэгдэжэ, областной партийна организаци ургаhан, хүгжэhэн байна. Хэрбээ 1923 ондо 1148 коммунист, тэрэ тоодо 117 буряад тоологдодог байгаа hаа, 1940 ондо 10.450 коммунист, тэрэ тоодо 1 мянга шахуу буряад тоологдоно. Мүнөө Буряадай партийна организацида 25 үндэhэ яhатанай 38 мянга шахуу коммунист бии, тэдэнэй гурбанай нэгэ хубинь буряадууд юм. Партийна организациие хүгжөөлгэдэ үнинэй большевигүүд И. П. Постышев, Е. М. Ярославский, Р. И. Эйхе, Ф. Н. Петров болон бусадшье ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Партиин обкомой нэгэдэхи секретаряар ажаллаhан В. И. Трубачеев, М. М. Сахьянова, М. Н. Ербанов гэгшэд эмхидхэлэй болон үзэл бодолой талаарнь коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа ехээр орууланхай.

Буряадай социалис промышленность манай ороной бүхы арадуудай, нэн түрүүн ород арадай туhаламжаар хүгжөө hэн. Республикын байгаалиин ашагта малтамалнуудые ашаглахын, мүнөө үеын промышленна предприятинуудые бодхоохын, шэнэ техникэ шудалхын тула ороной бүхы арадуудай туhаламжа хэрэгтэй байгаа. Иимэ туhаламжа хүргэгдэдэгшье байhан, мүнөөшье хүргэгдэнэ, тэрэнэй ашаар республикын экономико, соёл культура hалбаран хүгжөө. Москва, Ленинград, Тбилиси, Киев, Горький болон бусад хотонуудhаа машина, оньhон техникэ, станогууд болон элдэб түхеэрэлгэнүүд эльгээгдэдэг, бэлэдхэл ехэтэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд республикадамнай ерэжэ туhалдаг hэн. Ороной зүүн зүгтэхи томо завод — ЛВРЗ бодхоолгодо СССР-эй 20 шахуу үндэhэ яhатанай түлөөлэгшэд ажаллаа. Мүнөө Ленинэй ордэнто Улаан-Үдын ЛВРЗ-дэ 30 гаран үндэhэ яhатад эбтэй зэтэйгээр ажаллана.

Республикын ажалшадай зоримгой ажалаар, аха дүү арадуудай туhаламжаар мүнөө үеын индустри байгуулагдаа. Самолёт, судна, прибор, электромашина бүтээлгын, шэлэй, цемент хэдэг заводууд, хэдэ хэдэн комбинадууд болон фабриканууд урган бодоо. Улаан-Үдэ — Наушка гэhэн түмэр зам аха дүү Монгол орондо ошоhон, Зүүн Сибириин түмэр зам электрижүүлэгдэhэн байна. Хэзээ нэгэтэ гансал зүргэ харгынуудтай байhан Буряад орон урагша, хойшоо зурыhан мүнөө үеын автотрактнуудтай, агаарай ба уhанай холбооной лининуудтэй болонхой. hүүлэй жэлнүүдтэ томо барилганууд — Сэлэнгын ЦКК, Гусиноозерско ГРЭС гэхэ мэтэ барилганууд бодхоогдожо байнхай.

Буряадай ажалшад коммунизмын материально-техническэ базa байгуулалтада эдэбхитэйгээр хабаадана. Наймадахи табан жэлэй түсэбүүдые республикын хүдэлмэришэн анги болзорhоо урид дүүргээ hэн. Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада промышленна үйлэдбэри 64,6 процентээр ургаа.

Республикын промышленна предприятинуудай үйлэдбэрилhэн продукци Советскэ Союзай 80 хизаар ба областьдо, харин 37 орондо эльгээгдэнэ.

Ленинскэ кооперативна түсэб бэелүүлhэнэй ашаар эндэ тэндэ тарашаhан hээы гэрнүүдэй байдаг газарта томо колхоз... зуудай түбүүд мүндэл...

Буряад орондо ко... ци үнгэргэхэ, нюдарга... тай тэмсэхэ хэрэгтэ Л... хүдэлмэришэд эдэбхи... hалаа hэн.

Мүнөө Буряад ор... хоз, 74 совхоз тоол... нэй поли дээрэ 16 м... тор, хэдэн зуугаад, ... тор, автомашинанууд ... ябадаг.

Ургаса таряа, мал ... дукци үйлэдбэрилгэ ... жэлнүүдтэ туйлай ехэ...

Революциhаа урид ... аймаг бүхэндэ эрдэм ... арбаад хүн тоологдо... Зүгөөр 40 гаран да... мянга үлүүтэй ламан... ниие мэхэлжэ, бур... шүтүүлдэг байhан.

Ссёлой хубисхал ни... үндэhөөрнь хубилгаа ... шанараараа социалис, ... гаараа национальна со... шэнээр бии болгогдоо. ... ряад оромнай—бүгэд... эрдэм hургуулитай хү... публика болонхой. ... дагтай буряад арадай ... сагад мүнөө К. Марк... гельсын, В. И. Лени... зохёолнуудые, ородой ... литературын классигу... нуудые уншана, про... искусство болон ли... жалтатайгаар хүгжөө...

Буряадай искусствы... ажал ябуулагшад: СС... дай артистнууд Лхас... воин, Лариса Сахьянов... сад арад зонойнгоо ис... лаар туйлаhан ам... дэлхэйн бүхы туби ...

СОВЕДҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ

...үнөө үеын ажал хэрэгүүдтэ ...үүдэй хабаадахагүй асуу... гэжэ үгы болонхой. Үйлэдбэ... тэрэнэй нүлөөлдэг үүргэ, ...үб болон даабаринуудай дүүр...ие хинан шалгаха уялгань ...нхэй. Илангаяа хүн зоной ...үүдалай хамаг бүхы эрилтэ...үдые дүүрэнээр хангахын ту... ехэхэн ажал ябуулдаг. Мүнөө ...спублика доторнай соёлой хоёр ...лэй добтолгын үнгэргэгдэжэ ...һада илангаяа депутадууд хаа ...шагүй ехэхэн эдэбхи үүсхэл ...ажалшадай урма зориг ...руулна.

...ашэлэн хэлэбэл, Загарайн ...ай түб тосхоной ажалшад ...рин тосхоноо болбосон түхэл..., сэсэрлигтэй болгохо, мүн ...культурыень дээшэлүүлхэ ...соёлой хоёр жэлэй добтол...мхидхэхэ гэһэн хэжэнгынхи...и үүсхэлые халуунаар дэмжэ... байна. Тиигэжэ Загарайн ...э Соведэй гүйсэдком, эндэ...предприяти болон эмхи зур...үүдай хүтэлбэрилэгшэд үн...н жэлэй зунай эхин һара... хойшо түб тосхоноо болбосон ...элтэй, сэсэрлигтэй болгохо ...ар ехэхэн хүдэлмэри үнгэр...эхилээ. Байгша оной зур... һарын туршада тус бүридөө ... хоёр квартиратай дүрбэн ... 80 һууритай шэнэ столово, ...н наймаалагшадай хүдэлхэ ...хоолой магазин, автопавиль...бариглажа ашаглалгада оруу...жа, мүн тиихэдэ 1.800 метр ...хашаа, 600 метр утатай тро...р шэнэлэн заһабарилагдаа. ...омайска ба Школьно үйлсэ...ай һүниин сагта гэрэлтүүлэгдэ... болоо.

ДЕПУТАДУУДАЙ АНХАРХА ХЭРЭГ

Соёлой хоёр жэлэй добтолго үнгэргэхэ талаар Загарайн сельскэ Совет хэмжээ ябуулгануудые хараалһан байна. Мүн тус хэмжээ ябуулгануудай хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байһаниие хинан шалгаха штаб сельсоведэй дэргэдэ байгуулагданхай. Тиихэдэ һуурин тосхоноо болбосон түхэлтэй, сэсэрлигтэй болгохо талаар эмхидхэгдэһэн соёлой хоёр жэлэй добтолгын ябаса тухай сельсоведэй гүйсэдкомой сесси болон зүблөөнүүд дээрэ эндэхи депутадууд болон эдэбхитэд тоосодог юм.

Соёлой хоёр жэлэй добтолгын дүүрэтэр Загарай тосхоной хүдэлмэришэд, алба хаагшад болон интеллигенци үшөө ехэхэн хүдэлмэри хэхээр хараална. Байгша оной гансахан дүрбэдэхи кварталда эндэ 24 ба 16 байратай, мүн хоёр квартиратай долоон гэр, 140 һууритай үхибүүдэй комбинат, хилээмэнэй завод, хирургическа корпус болон бусад объектнүүд ашаглалгада үгтэхэ юм. Тэрэшэлэн Октябрьска үйлсэ асфальтаар хушагдаха. Үйлсэнүүдэй нэрэ, гэрэй номернууд гуримшуулагдаха. Тиигэжэ түргэн туһаламжын хүдэлмэрилэгшэдэй, почтальоной хүдэлмэри һурагтүй хүнгэдхэгдэхэ байна.

Нютагай Соведэй депутадууд Н. И. Бурлаков, П. С. Зотов, А. Д. Волчугов, А. З. Оцимик, О. Й. Решетникова, Н. Р. Тютрин, мүн эдэбхитэд А. Ш. Шергина, А. А. Шитин болон бусад тосхоноо болбосон түхэлтэй, сэсэрлигтэй болгохо хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Тус сельсоведэй депутадууд болон эдэбхитэд энэ жэлэй июнь һарада тосхоной ариг сэбэрые шалгаһан байна. Тиигэжэ СССР-эй 50 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ эндэхи ажалшадай түрэл тосхоноо болбосон түхэлтэй, сэсэрлигтэй болгохо талаар туд бүридөө абаһан социалис уялганууд ямараар дүүргэгдэжэ байһаниинь элирүүлэгдээ. Первомайска, Комсомольско, Аносовой, Октябрьска үйлсэнүүдэй ажаһуугшад ариг сэбэрые наринаар сахина. Гэбэшье газаагуурхияа сэбэрлэдэггүй, бог шоройдо дарагдашаһан айлнууд бии. Тэрэшэлэн Загарай тосхоной үйлсэнүүдтэ бороогой уһанай урдаха ушарһаа зундаа Школьно, Серовой нэрэмжэтэ, Карьернэ үйлсэнүүдтэ һубаг ханаабууд үгы. Тиин хадаһаа урдаһан бороогой уһан бог шорой тараана. Мүн харгы зам эбдэжэ, хонхосог яама болгожорхино. Тиимэһээ аймагай Соведэй гүйсэдком, ажахын эрилтэ хангаха предприятинуудай комбинат бүхы һуурин тосхонуудтаа бороогой уһанай урдахи ханааб малтаха асуудал шиидхэхэ ёһотой.

Загарай болон бусад тосхонуудай ажаһуугшад аймагай түб тосхондо автовокзал ба хушалтатай базаар бариха гэһэн эрилтэ табиһаар үнинэй. Гэбэшье энэ хэрэгтэ мүнгэ зөөриин һомологдоогүй дээрэһээ тус асуудал мүнөө болотор шиидхэгдэнэгүй. Загарай тосхоноор Улаан-Үдэ — Хэжэнгэ, Атхатай, Ехэ-Горхон болон бусад тосхон руу харгылдаг автобусой маршрут гарана. Харин автовокзалай үгы дээрэһээ илангаяа үбэлэй сагта хүнүүд харгы дээрэ гаража, үни удаан саг соо байхадаа ехээр даарана. Гэхэтэй хамта республикын автотранспортна управлениин хүтэлбэрилэгшэд Загарай тосхондо автовокзал бариха хэрэгые анхарха ёһотой байгаа гэжэ һанагдана.

Аймагай түб тосхондо үйлсэ, гудамжануудые сэбэрлэхэ, предприяти болон эмхи зургаануудай хашаа, хорёо, палисаднигуудые шэнэлэн заһабарилха, шэрдэхэ, сагаадаха талаар олон хүнэй хабаадалгатай субботник, воскреснигүүд хэдэн удаа үнгэргэгдөө. Энэ ехэ хэрэгтэ «Ремстройучасток», ПМК, «Бурводстрой» болон бусад предприятинууд, эмхи зургаанууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойн һайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтахын тула Загарайн сельскэ Соведэй депутадууд болон эдэбхитэд аймагай түб тосхоной ажалшадай соёлой хоёр жэлэй добтолго үнгэргэхэ талаар абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэ горитой нүлөө үзүүлхэ байна.

Г. БАЙМЕЕВ,
Загарайн сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Центральна музейдэ СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан шэнэ экспозици нээгдээ. Тус экспозицидэ партиин документнүүд, ажалшадай суглаануудай болон митингнүүдэй тогтоолнууд, Советскэ Союзай түрүүшын 4 республикануудай гербнүүд табигданхай. В. И. Ленинэй Соведүүдэй Бухэроссин арбадахи съездын делегадай һунгагдаһан билет, мандат ба анкетнэ саарһан эндэ эрэгшэдэй анхарал ехээр татана. Мүн Советскэ Союзда электрын эльшэ хүсэнэй хойшодоо ямараар хүгжэхэ байһаниие харуулһан карта тэдэниие һонирхуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: музейдэ эрэгшэд шэнэ экспозици хаража байна.

ТАСС-ай фотохроникэ.

...Улаан-Удын оёдолой фабрика һара бүри түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэдэг. 3-дахи цехэй коллектив фабрика соогоо түрүү һуури эзэлнэ. Тус цехэй оёдолшон Тамара Наквасина ...найнгаа нормо 140 процентээр дүүргэжэ, суг хамта хүдэлдэг нүхэд соогоо шалгарһан. Оролдосотой һайнаар ажаллахаһаа гадна, тэрэ ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр ...дадаг. Тамара Наквасина цехкомой гэшүүн юм.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. Наквасина.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

...ҮҮГЭЙ БҮЛЭ СОО

...ряад уран зохёолшодой но... СССР-эй олон арадай хэлэн... оршуулагдана. Буряадай ... буряадай балет, буряад ро... тухай 60—70 жэлэй саа... хэн ухаан бодолдоо оруул...раа6!

...рсалай 1970—1971-дэхи ... һургуулинуудта 184,3 ... үхибүүд, техникум болон ...линуудта — 22 мянган ша... хүн һуралсаа. Республикы... дээдэ һургуулинуудта хам ...ээ 20,2 мянган студент һу... байба. 10 мянган хүндэ хүр... студентнүүдэйнгээ тоогоор ...дай республика Англи, ... ФРГ, Итали гэхэ мэтэ ...лис томо гүрэнүүдһээ холо ...лжэ ябадаг. Республикымнай ... ажахыда 1970 ондо дээдэ ...литай 20,3 мянган хүн ...жа байгаа.

...СС-эй Наукануудай академиин ...дай филиал хоёр институд... хоёр таһагһаа, хэдэ хэдэн ла...раториинуудһаа бүридэнэ. Рес...ымнай дээдэ һургуулинууд ... научно-шэнжэлэлгын инсти...дта эрдэмэй 20 доктор, эр... 400 гаран кандидадууд ...на.

...СР-эй уран зохёолшодой хол... 42 гэшүүн, уран зурааша... холбоондо — 31, композитор... холбоондо — 9 гэшүүн ...одог.

... бүри 120—150 ном ба ...ранууд, тэрэнэй хахадынь ... хэлэн дээрэ хэблэгдэнэ. ...а дээрээ жэл бүри 650—700 ...ан хэһэг ном хэблэлһээ бар...аргагдана. Республика дотор... 32 газетэ гарадаг. Тэрэнһээ ... «Байгал» гэжэ журнал ... хэлэгээр гарадаг 15 газетэ ба блокнодууд уншагшадай дунда үргэнөөр тараагдана. Буряад орондо индустриализаци хэһэнэй ашаар олон үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн хүдэлмэришэн анги байгуулагдажа, хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ национальна кадрнууд бии болонхой.

Хүдөө нютагуудта коллетивизаци үнгэргэһэнэй, тарилашадые оньһон техникээр хангаһанай ашаар тарилашадай шадабари мэргэжэл ехээр ургаа. Соёлой хубисхалай үедэ арадай интеллигенци бии болоо.

Совет арадуудай социалис харилсаа холбоон—ленинскэ национальна политикын илан мандаһанай тодо гэршэ мүн. Манай республика дотор 40 шахуу үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд эбтэй эетэйгээр ажаллана. Гусиноозерскын шахтанууд соо 21 үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд, харин Социалис Ажалай Герой Г. Д. Тучиновай хүтэлбэрилдэг 20 хүнһөө бүридэһэн бригадада 12 үндэһэ яһатан ажаллана.

Буряад оромнай ажалша бэрхэ баатарнуудаара омоторхохо ёһоороо омогорходог. Буряадай ажалшадай дундаһаа Советскэ Союзай 38 Герой, Социалис Ажалай 50 Герой гаранхай. Республикымнай 13 түрүү коллектив орденуудаар, тэдэнэй 5-ниинь Ленинэй орденоор шагнагдаһан байна.

ЛВРЗ-гэй ветеранууд Б. З. Поздеев, А. Н. Оширов, колхозой үйлэдбэриин ветеран Е. И. Иванов, түрүү хонишод Б. Т. Доржиева, Н. Т. Тогмитова, бүд нэхэгшэ Д. К. Тумурова, һаалишан Н. Л. Тадвашкина, барилгашад Ч. Цыбиков, Б. Полторацкий, модошон А. Н. Кудряшов, геолог Р. С. Тарасова болон бусад Социалис Ажалай Геройнууд юм.

Буряадай АССР-эй экономико ба соёл культурын хүгжэлтэ пролетарска интернационализмын илан мандаһанай тодо гэршэ мүн.

Совет Буряадай ажалшад түрэл партиингаа XXIV съездын шиидхэбэринүүдые, шэнэ табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна. Тэдэнэр москвагайхид ба ленинградайхидай үүсхэлээр түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болзорһоо урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө эмхидхэнхэй. Социалис Ажалай Герой, КПСС-эй XXIV съездын делегат, нарин сэмбын фабрикын ээрэгшэ, коммунистка Д. К. Тумурова «Табан жэлые — дүрбэн жэл соо» гэһэн уряатай мүрысөөе үүсхээ.

Хүдэлмэришэд, колхознигууд болон алба хаагшад социалис мүрысөөндэ олоороо хабаадана. Тэдэнэй эршэтэй ажалаар юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбүүд амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ 1972 оной түсэбүүд мүн лэ урагшатайгаар дүүргэгдэжэ байна. Мүнөө манай республикын ажалшад СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллана. Буряад арад совет арадуудай нэгэ бүлэ соо Коммунис партиин ударидалга доро коммунизм тээшэ дабшана.

Б. МИТУПОВ,
доцент, түүхын эрдэмэй кандидат.

СССР-эй БАЙГУУЛАГДАҺААР 50 ЖЭЛЭЙ ОЙ

ОЙН БАЯРТА ЖЭЛЭЙ НОМУУД

Манай агуу ехэ Эхэ ороной аха дүү арадууд ССР Союзай тогтоһоор 50 жэлэй ойн алдарта һайндэрые 1972 оной декабриин 30-да тэмдэглэхэнь. Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаһан ушар хадаа Соведүүдэй ороной бүхы арадуудай түүхын толотомо хуудаһан болоно. Буряадай номой хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй алдарта ойн баярта бэлдэжэ байнхай. «Совет Социалис Республикануудай Союзай тогтоһоор 50 жэлдэ бэлдэхэ тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоолые бидэнэр, номой хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэд, хүндэтэйгөөр хүлеэжэ абаад, өөһэдтөө сэхэ хабаатай хэмжээнүүдые дүүргэлтэ болгохые оролдонобди.

Энэ ехэ һайндэрые угтуулан, ямар номуудые хэблэн гаргахаяа түсэблэн хараалһан байгаабди.

Советскэ Союзай тогтоһоор 50 жэлэй ойе угтуулжа гаргагдаһан гү, али гарахаяа байһан номууд тухай тобшохоноор хэлэхэдэ, иимэ байна. «В. И. Ленин болон Буряад ороноймнай һалбаран хүгжэлгэ» гэжэ ном гараһан юм. Ленин багшын гараа табиһан, Буряад орондоо хабаатай документнүүд энэ ном соо хэблэгдэжэ, манай хизаар нютагта Ленинэй һургаалаи бодотоор бэелүүлэгдэһэн тухай хэлэгдэнэ. Мүн Ленининие өөһэдөө нюдөөрөө хараһан, тэрэнэй хэлэһэн дүлэтэмэ үгэнүүдые шэхээрээ дууляһан хуушанай большевигүүд Мария Михайловна Сахьянова, Петр Петрович Шекунов гэгшэдэй дурдалга-бэшэгүүд эндэ бии.

«КПСС-эй Буряадай организациин түүхын бэшэг» гэжэ горитой ном уншагшадта һонирхолтой байгаа. Байгалай үмэнэ шэнэ байдал байгуулхын түлөө Буряадай партиина организациин тэмсэл энэ ном соо дэлгэрэнгыгээр харуулагданхай. Тус номые республикымнай түүхэшэд, мэдээжэ эрдэмтэд бэшэһэн байна.

«Большевигүүдэй парти хадаа Зүүн Сибирьтэ Совет засагай илалта эмхидхэгшэ» гэжэ ном түүхын эрдэмэй кандидат Б. Б. Батуев бэшээ. Зүүн Сибирьтэ социалис революциин илалтые хангахын тула, хаана яанагүй хүдэлмэришэдэй үгытэй ядуу тарияшадай дунда, мүн бага яһатанай дунда партиин ябуулһан хүдэлмэри тухай энэ ном соо хэлэгдэнэ.

«В. И. Ленин болон Сибириин арадуудай өөрынгөө гүрэн түрэтэй болоһон ябадал» гэжэ ном түүхын эрдэмэй кандидат Г. Л. Санжиев бэшэһэн байна. Капиталис хүгжэлтэ алас гаража, урдандаа гээгдэнги байдалтай байһан арадуудай социализмда сэхэ орохо тухай Ленинэй һургаалай бэелүүлэгдэһэн тухай, буряад яхад, хакас, тува арадуудай гүрэн түрэтэй болохо талаар Коммунис партиин хэһэн тон ехэ хүдэлмэри тухай энэ ном соо һонирхолтойгоор хэлэгдэнэ.

Большевик С. Ю. Широких-Полянский тухай ном хүдөөгэй һургуулиин багша В. Е. Кожевин бэшээ һэн. «Комиссар Широких-Полянский» гэжэ ном соо энэ тэмсэлшын Байгалай үмэнэ, Яхад орондо, мүн Баруун Монголдо хэһэн революционно хүдэлмэри тухай хэлэгдэнэ.

«Арадай хүбүүн» гэжэ ном соо мэдээжэ ажал ябуулагша М. Н. Ербанов тухай дурдалга бэшэгүүд оронхой. Колчагта эсэргүү хэһэн тэмсэлдэ хабаадалсаһан, шэнэ байдал байгуулхын түлөө манай хизаарта тэмсэлсэһэн хүнүүд энэ ном бэшэһэн байна.

«Буряадай АССР-эй соёл культурын түүхын бэшэгэй» 1-дэхи боти мүнөө хэблэгдэжэ байнхай. СССР-эй Наукануудай Академиин Сибириин таһагай Буряадай филиалай эрдэмтэдэй бэшэһэн энэ ном буряад арадай удхаараа социалис, маяг түхэлөөрөө национальна соёл культурын бии болоно, урган хүгжэһэн тухай үргэнөөр хэлэнэ.

«Алас-Дурна Республикын хуряангы түүхэ» гэжэ ном түүхын эрдэмэй доктор, профессор Н. П. Егунов бэшэбэ. Хүлгөөтэй, һүрөөтэй анар хорёод онуудай эхеэр Байгалай үмэнэ, мүн Алас-Дурнада Ленин багшын, большевик партиин уридшалан хараһан сэсэн мэргэн һанал бодолоор байгуулагдаһан буферна энэ республикын яагаад тогтоһон тухай, тэрээнэй дотоодын болон гадаадын политика тухай өөрынгөө түүхэтэ зорилго дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр РСФСР-тэ хамжаһан тухайнь энэ ном соо тодорхойгоор бэшэгдэнхэй.

«Буряадай АССР-тэ национально-гүрэн түрын байгуулалта» гэжэ түүхын эрдэмэй кандидат Н. Д. Шулуновой бэшэһэн номой гар бэшэг номой хэблэлдэ уншагдажа дүүргэгдээд, типографида эльгээгдэхэеэ байна. Агуу ехэ Октябриин социалис революциин һүүлээр Зүүн-Сибирьтэ болон Алас-Дурнада Буряад-Монголой автономито областьнуудай тогтоһон, тэдээнэй 1923 ондо нэгэдэжэ, автономито республика болоһон тухай энэ ном соо хэлэгдэнхэй.

Республикымнай уран зохёолшод өөһэдынгөө эрхим һайн зохёолнуудые СССР гүрэнэй тогтоһоор 50 жэлэй ойдо зорюулна. Хэдэн роман, туужа, поэмэ, шүлэгүүд бэшэгдэжэ, һүүлэй үедэ хэблэлһээ гаранхай. Тэдэнэй дундаһаа Цыредулма Дондоковагай «Үе сагайнгаа гуурһаар» гэжэ поэмэ болон шүлэгүүдэй суглуулбари, Дамба Жалсараевай «Амар сайн, нүхэдни» гэжэ поэмэ, шүлэгүүдэй суглуулбари, Ким Ильинэй «Хуушан бэшэгэй мүрөөр» гэжэ туужа эндэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. «Буряад уран зохёолдо интернациональна ёһо заншал харуулга» гэжэ литература шэнжэлэгшэ А. С. Серебряковой ном һаяхан хэблэлһээ гараба.

Һүүлэй үедэ уран зохёолшоднай үхибүүдэй уншаха номуудые бэшэхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр табидаг болонхой. Һайндэр угтуулжа, мүнөө хэдэн номууд хэблэлһээ гараа. «Гал могой жэл» гэжэ Цыденжап Жимбиевэй роман эдэ номууд сооһоо онсо тэмдэглэмээр. КПСС-эй XXIV съездын тэмдэглэһэнэй ёһоор, мүнөө сагай байдал уран хурсаар удха түгэлдэрөөр харуулха гээшэ уран зохёолшодой шухала зорилго гээшэ. Энэ талаар номой хэблэл олон ном бэшэхыень уран зохёолшодһоо хүлеэнэ.

Советскэ Союзай арадуудай һайндэртэ бэлдэжэ байһан үедэ мүнөөнэй ажалай түрүүшүүл тухай номуудые гаргаха гээшэ номой хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй хүндэтэйшье харюусалгатайшье хэрэг мүн. Тиигэжэ һүүлэй үедэ хүдөө ажахын түрүүшүүл тухай, тэдэнэй түрүү дүй дүршэл тухай номуудые гаргадаг болонхойбди. Мүнөө тиимэ арба һайса гаран номууд гаранхай. Тэдээнэй дунда Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой хонишон Г. Г. Цыремпилова, Сэлэнгын совхозой һаалишан Н. Л. Тадвашника, Үдын совхозой хонишон Н. Л. Тогмитова, «Байкал» гэжэ һуралсалай ажахын һаалишан Л. Н. Седых, Шергинскэ совхозой гахайшан Л. А. Орлоба болон бусад түрүүшүүл тухай номууд гараа. Эдэ номуудые манай журналистнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд бэшэһэн байна. Иимэ номууд саашадаашье гараха юм. Мүн уран зохёолшод ажал хэрэгээрээ илгаран шалгарһан суута хүнүүд болон түрүү ажахынууд тухай уран хурса зураглалнуудые бэшэнэ. Поэт Дондок Улзытуев «Бүрэн хаанай хормойдо» гэһэн ном соогоо Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозһоо репортаж хээ. Энэнь мүнөө ном болоно гаранхай. Поэтесса Цырендулма Дондокова Хориин аймагай хонишон, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Зоя Жамсаранова тухай һонирхолтой ном бэшэбэ. «Манай басаган» гэжэ энэ номынь буряад болон ород хэлэн дээрэ хэблэгдэн гарахаар түхеэрэгдэжэ байнхай. Эдэ нүхэдэй жэшээгээр бусадшье уран зохёолшод ажалай түрүүшүүл тухай саашадаа бэшэхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Гадна Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз тухай журналист Н. Л. Натаев, Кабанскын совхоз тухай тус совхозой директор А. Н. Хмелев болон КПСС-эй обкомой хүдэлмэрилэгшэ А. Г. Рандин бэшэбэ. Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин дүй дүршэл тухай «Ехэ Куналейн хүнүүд болон хэрэгүүд» гэжэ ном соо партиин обкомой хүдэлмэрилэгшэ Б. Т. Аюров бэшэбэ.

Номой хэблэл мүн альбом, плакадуудые гаргажа байдаг. Калинин хотын комбинадта хэблэгдэһэн «Буряад орон» гэжэ альбомһоо гадна, һаядаа Буряадай бүхы Социалис Ажалай Геройнууд тухай шэнэ альбом гарахань.

СССР-эй тогтоһон 50 жэлэй алдарта һайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтахын тула номуудые гаргаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн социалис уялга номой хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэд абанхай. Жэшээнь, буряад һургуулида үзэхэ номуудые гаргаха түсэбөө ойдэ-болзорһоонь 15 хоногоор урид — июниин 15-да дүүргэһэн байнабди. Энээнтэй дашарамдуулан, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи РСФСР-эй хэблэлэй комитет Буряадай номой хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдые амаршалаад, саашанхи ажалдаа амжалта түйлахыень хүсэһэн байна. Мүн Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хэблэлэй управлени номой хэблэлэй зарим хүдэлмэрилэгшэдтэ мүнгэн шан барюулаад, баясхалан хүргөө һэн.

Ойн баярта мүнөө жэл республика дотороо ном хэблэхэ ябадал улам һайжаруулжа, номуудайнгаа научна болон политическэ шэнжэ шанарые дээшэлүүлэн, номуудаа уран һайханаар шэмэглэн хэблэжэ гаргаха гээшэ манай хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгатайшье, хүндэтэйшье зорилго болоно.

Д. ДУГАРОВ,
Буряадай номой хэблэлэй главна редактор.

ЗАЛУУ МЭРГЭЖЭЛТЭД НЭМЭБЭ

Эхэ ороноймнай городуудай дээдэ һургуулинуудые дүүргэһэн залуу мэргэжэлтэд манай республикада ажаллахаар жэл бүри олоороо эльгээгдэжэ байдаг. Һаяхан манай больницада ажаллахаар 16 врач эльгээгдэбэ. Эдэнэр бултадаа энэ жэлдэ Шэтын, Эрхүүгэй, Новосибирскын болон бусад городуудай медицинскэ институт дүүргэнхэй.

Больницын партийна, профсоюзна организацинууд шэнэ мэргэжэлтэдэй ерэһэндэ зорюулагдаһан заншалта уулзалга үнгэргэһэн байна.

Главна врач В. В. Ангапов залуу мэргэжэлтэдтэй больницынгаа хүдэлмэрилэгшэдые танилсуулхадаа, иигэжэ хэлээ:

— Манай больница республика соогоо эгээл үнинэй юм. Тиимэһээ больницада гансашье Улаан-Үдэ хотын ажалшад эмшэлүүлдэг бэшэ, мүн хүдөө нютагуудһаа олон хүн ерэжэ, бэеэ аргалуулжа гарадаг.

Мүнөө манай больницада 76 врач, дунда эрдэмтэй 125 мэргэжэлтэд ажаллана.

Республика дотор гушаад жэлэй туршада ажаллажа ябаһан терапевт, Буряадай АССР-эй габьяата врач М. Н. Попова, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаһан, больницын таһагые даагша, республикын габьяата врач М. Н. Муханова, РСФСР-эй, БурАССР-эй габьяата врач Г. И. Красикова, больницын партийна организациин секретарь А. Д. Абашеева болон бусад врачнарай харюусалгатай, хүндэтэй ажал тухай залуу мэргэжэлтэдтээ хөөрэжэ үгэһэн байна.

Залуу врач В. Н. Стельмашенко харюугай үгэ хэлэхэдээ, аха нүхэдэйнгөө иимэ халуун анхаралтайгаар коллективтээ угтажа абаһанда баяр баясхалан хүргөөд, арад зоной аша туһада мэргэжэл шадабаряа сүм зорюулха, бултанай этигэл найдабарида хүртэхэбди гэжэ мэдүүлһэн байна.

Г. БУТУХАНОВ,
Улаан-Үдэ хотын нэгэдэхи больницын хирургическа хоёрдохи отделениие даагша.

БАЯРТА УУЛЗАЛГА

Сентябриин 12-ой нарата сэлмэг үдэр Шереметьевын аэропорт үнгын һайхан сэсэгүүдээр гоёон шэмэглэгдэнхэй байба. Олимпиадада хабаадагшадые москвагайхид урма баяртайгаар угтаба. Союзна республикануудай, спортын бүлгэмүүдэй тугуудые, «Омогорхонобди таанадаараа, совет спортын түлөөлэгшэд!», «Совет олимпиецүүдтэ алдар соло!», «Амаршалнабди! Бэрхэнүүдтэ!» гэжэ бэшээтэй транспарантнуудые спортсменүүд барижа ябана. Партийна, профсоюзай ба комсомолой хүдэлмэрилэгшэд, мэдээжэ тренернүүд, спортын ветеранууд суута спортсменүүдээ угтабад.

...Самолёдто гэшхүүр табигдаба. Олимпиин чемпионууд — барилдаашад Ленинградһаа Анатолий Рощин, Ташкентһээ Рустем Казаков, диск шэдэгшэ Фаина Мельник (Ереван) штангистнар Таллинһаа Яан Тальтс, Шахта хотоһоо Василий Алексеев, волейболист басагад, һэлюурдэгшэд хойно хойноһоо гэшхүүрээр бууна. Командымнай хахадһаа олонхинь — 209 хүн Олимпиин медальнуудта хүртэжэ, Эхэ орондоо бусаба. Түрэлхидынь, хани нүхэдынь, танилнуудынь спортсменүүдые халуунаар угтаа. Уданшьегүй чемпионуудые трибунада уриба.

Моссоведэй депутат, багшанарай институдай студентка Татьяна Прусакова, спортын габьяата мастер, хоккеист Вячеслав Старшинов, коммунис ажалай ударник, «Коммунар» заводой хүдэлмэрилэгшэ Ольга Бурмистрова спортсменүүдтэ хандан, амаршалгын үгэ хэлэһэн байна.

Хани халуунаар угтаһанайнь түлөө, Мюнхендэ болоһон Олимпиадада хабаадалсаһан совет спортсменүүдые ехээр дэмжэһэнэйнь түлөө Олимпиин хоёр алтан медальда хүртэгшэ, дэлхэй дээрэ эгээн хурдан гүйгөөшэ Валерий Борзов сугларагшадта баяр баясхалан хүргөө.

— Манай илалта — таанадай илалта болоно, — гэжэ дэлхэй дээрэ эгээн хүсэтэй штангист Василий Алексеев хэлэбэ.

— Түрэл оронойнгоо хүн зоной хани халуунаар, баяр жабхалантайгаар угталга олимпиадада хабаадагшадта ехэ шагнал болоно, — гэжэ совет спортын делегацие хүтэлбэрилэгшэ, СССР-эй спортын комитедэй түрүүлэгшэ С. Павлов мэдүүлээ. — Таанадай урма зоригые хухалаагүй байһандаа баяртайбди. Совет олимпиецүүд илалтануудые туйлажа, ехэ хайра шагналнуудтайгаар Эхэ орондоо бусаба. Энэ хадаа СССР-эй 50 жэлэй ойдо маанадай бариһан бэлэг болоно.

Г. ХАЧКОВАНЯН,
ТАСС-ай корр.

ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНТО ЗАВОДТО

ЁҺО ЗАНШАЛАА АЛДАНАГҮЙ

Орденто заводой алдарта ёһо заншал хэзээдэшье хуушардаггүй, ЛВРЗ-гэй намтарта мүнхэлэгдэн бэшэгдэжэ байдаг. Эдир залуушуулые хүдэлмэришэнэй бүлэдэ абалга нимэ заншалнуудай нэгэн болоно.

Республикымнай ниислэл хотын үнинэй предприятиин залуу халаантай уулзалга һаяхан эндэ үнгэргэгдэһэн байна. Хоёрдохи ГПТУ дүүргэһэн бүлэг эдиршүүл инструментальна цехтэ хүдэлхэ болоо.

Кадрнуудай таһагай начальник М. А. Кузьмин завод соогоо эрхим ажалаараа хүндэтэй болоһон суутай хүдэлмэришэд тухай залуу мэргэжэлтэдтэ хөөрэжэ үгөөд, заводто орохо үнэмшэлгэ барюулба.

Социалис Ажалай Герой Б. З. Поздеев үгэ хэлэжэ, ажалда яажа хүдэржэһэн тухайгаа залуушуулда хөөрэжэ үгэбэ. Мүнөө Борис Захарович тон орёо зүйлнүүдые бүтээн гаргадаг станок дээрэ ажаллана. Залуу токарьнуудай һургаал абамаар юумэн суута хүдэлмэришэндэ яһала бии.

Заводой комсомолой комитедэй секретариин орлогшо Федор Чебунин хүдэлмэришэдэй бүлэдэ ороһонтойнь дашарамдуулан залуу мэргэжэлтэдые амаршалаа.

ЗАВОДОЙ КОМСОМОЛШУУДАЙ ТУҺАЛАМЖА

Тус заводой дизельнэ, токарна цехүүдэй комсомолшууд Прибайкалиин аймагай ажахынуудта хоёр үдэрэй туршада туһаламжа үзүүлээ. Хоёр бригада «Прибайкалец» колхоздо, бусадынь «Путь к коммунизму» колхозой үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ хүдэлһэн байна. Комсомолшууд хоёр үдэр соо хэдэн зуун центнер тэжээл бэлэдхэжэ, малшадай магтаалда хүргөө.

Эдиршүүл комсомолой сог залитайгаар хүдэлжэ гараа. Токарна цехэй комсомолой эхин организациин секретарь Раиса Якимова, комсомолшууд Валентин Бадмаев, Валерий Хадюков, Людмила Панова болон бусад эрхимээр ажаллажа, нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгараа.

ДЭЭШЭЛҮҮЛЭГДЭҺЭН УЯЛГА АБАБА

Якорна цехэй залуу хүдэлмэришэдэй суглаан эндэ үнгэргэгдөө. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаха уряалтайгаар якорна участогай комсомолой секретарь Владимир Сыпин комсомолшуудта хандаба. Секционно участогай группкомсоргын орлогшо Галя Коропец тэрэнэй үүсхэлые дэмжэжэ үгэ хэлээ.

Халаанайнгаа даабарие долоон часай туршада дүүргэхэ, дүтэрхы шэглэлтэй хоёр-гурбан мэргэжэл шудалха, разрядаа дээшэлүүлхэ гэхэ мэтын пунктнууд уялга соонь хэлэгдэнэ.

Мүнөө энэ абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхын хойноһоо эрмэлзэһэн тус цехэй залуу хүдэлмэришэд эршэмтэй һайнаар ажаллана.

В. КРЫЛОВ.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО
ХИЛЫН ГААНАҺАА

БЕРЛИН

Дурасхаалай ба һаналаа нэгэдэлгын үдэр

ТАСС

Фашис хюдалгаһаа хохидогшодой дурасхаалда зорюулагдаһан уласхоорондын үдэрые, фашизмда ба дайнда эсэргүү тэмсэлэй үдэрые ГДР-эй ажалшад 120 мянган хүнэй хабаадалгатай митинг, баярай суглаануудые үнгэргэжэ, веногуудые табижа тэмдэглэбэ. Бухенвальдын концлагерьта 30 оронһоо тамалагдан зобоогдогшодой — фашизмда эсэргүү тэмсэлшэдэй захяада үнэн байлгын шахаа тангариг Веймарэй студентнэр үгөө. Эйзенхюттенштадттахи «Ост» гэжэ комбинадай металлургнууд түрэл хотынгоо Түбэй талмай дээрэ митинг хэжэ, дайнай һүүлдэ нацистнуудаар алагдаһан 3 мянган совет хүнэй дурасхаалые ёһолон тэмдэглэбэ.

США-гай ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн бодогшо вьетнам арадай баатарлиг тэмсэлтэйнь һанал нэгэтэй байһанаа мэдүүлжэ, фашизмда, дайнда эсэргүү тэмсэлэй уласхоорондын үдэрые ГДР-эй ажалшад тэмдэглээ.

ХАНОЙ

ГЮВ-эй ВРП-гэй мэдүүлгэ

ТАСС

Американ ээрхэг түримхэй дай болюулха, Вьетнамда амгалан байдал тогтоохо эрилтэ табиһан мэдүүлгэ Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительство тунхаглаба гээд ВИА агентство дамжуулна.

Вьетнамай асуудалые зүб руунь шиидхэхын, Вьетнамда бата бэхи эб найрамдал хангахын тула США-гай правительство имнэ юумэ хэхэ ёһотой, гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ:

1. Үнэхөөр бэеэ даахан байдалтай байха, вьетнам арадай эрхые, өөһэдынгөө байдал өөһэдөө тодорхойлхо Урда Вьетнамай арад зоной эрхые хүндэлхэ, Вьетнамда эсэргүү ээрхэг түримхэй дайгаа, бомбодолгоёо, минэ табилгаяа, ДРВ-е бүһэлэн хүреэлгээ, дайе «вьетнамай түхэлтэй» болгохо политикаяа бүрин болюулха, Урда Вьетнамда США-гай хэжэ байгаа бүхы ябуулгануудые болюулха, США-гай ба бусад союзнигуудай бүхы сэрэгүүдые, сэрэгэй албание, сэрэгэй зэбсэг хэрэгсэлнүүдые Урда Вьетнамһаа дары түргөөр, гүйсэд гаргаха, американ сэрэгэй баазануудые усадхаха, Америкын зүгһөө али бүхы хамаа ралга болюулха, Нгуен Ван Тхиеугай хархис правительствые дэмжэхээ болихо.

2. Урда Вьетнамда хоёр правительствын, хоёр армиин ба политическэ бусад хүсэнүүдэй бии байһые хараада абажа, Урда Вьетнамай дотоодын асуудал шиидхэхэдээ, бодото байдал баримталха шухала. Национальна эблэрэл туйлаха шухала, адли тэгшэ эрхэ бэе бэеэ хүндэлэлгэ, нүгөө талаяа зайсуулха ябадалһаа арсалгые, үндэһэ болгон, Урда Вьетнамдахи таланууд нэгэдэхэ ёһотой. Арад зондо демократическа сүлөө олгогдохо зэргэтэй. Энээнэй тула гурбан адли хубиһаа бүридэһэн национальна эблэрэлгын саг зуурын правительство Урда Вьетнамда байгуулха шухала. Забһарай үедэ тэрэ правительство хүтэлбэрилхэ, сүлөөтэ ба демократическа бүгэдэнийтын һунгалта үнгэргэхэ болоно.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Урда Вьетнамай ниислэл хотоһоо 24 километртэ байдаг американсайгон Бьенхоа гэжэ баазада 100 тухай самолёт, вертолет һандаргагдаа гэжэ сайгон армиин командованиин түлөөлэгшэ Сайгондохи хариин журналистнуудта мэдүүлбэ. Сентябриин 10-да Урда Вьетнамдахи агаарай-сэрэгэй ехэ баазануудай нэгэндэ — Бьенхоада сүлөөлэлгын хүсэнүүд шанга сохилто хэжэ, ехэ гэмтэл хоролтодо оруулаа гээд мэдээсэгдэнэ.

БЕЙРУТ

ШАХАРДУУ БАЙДАЛТАЙ БАЙҺААР

ТАСС

Ливан Израиль хоёрой хоорондын хилэ дээрэ шахардуу байһаар.

Ливанай хойто нютагуудта Израилиин авиациин хэһэн добтолгонуудай үеэр алуулһан хүнүүдэй тоо тухай шэнэ барим танууд орожо үргэлжэлһөөр. 126 хүнэй алуулһан, шархатаһан Нахр Эль-Баред лагерьта табан хүнэй бэе бутардаһан дороһоо олдоо. Израилиин самолёдуудай хаяһан, удаан сагай үнгэрһэн хойно тэһэрдэг бомбонуудые тусхай команданууд бэдэрнэ. Сентябриин 12-ой мэдээгээр, нимэ долоон бомбо тэһэлэгдээ.

НЬЮ-ЙОРК

ШАНГА БАЙЛДААНУУД БОЛОНО

ТАСС

Урда Вьетнамай патриотическа хүсэнүүд дайшалхы үүсхэл гартаа батаар барижа байна. Бүхы фронтнууд дээрэхи байлдаанай охин бууранагүй.

Эндэхи патриодууд хойто секторто дайсанай добтолгонуудые гэдэргэ сохин, тэрээндэ ехэ гэмтэл хоролтонуудые ушаруулна. Куангчин оршон тойрондо шанга байлдаанууд болоһоор.

Тиенфыок хото (Куангнам провинци) һүүлэй хэдэн үдэрэй туршада хатуу шанга байлдаануудай түлэг гуламта болонхой. Энэ шухала районой сүлөөлэлгын хүсэнүүдэй шанга добтолго зогсоохо гэһэн хархис армиин бүхы һэдэлгэнүүд буруу һүрэнэ. Сайгон сэрэгэй подразделенинүүд сухарижа үргэлжэлһөөр.

Сайгонһоо хойгуур 24 километртэ, Бьенхоадахи дайсанай бааза ракетээр буудагдана. Дайсан нилээд олон хүнүүдээ алдаа. Шархатагшадай дунда американ 29 алба хаагша бии. Сайгон шадархи Таншонняг нютагта байдаг американо-сайгон сэрэгүүдэй ехэ авиабазые патриодууд мүн лэ буудаба.

ПАРИЖ. (ТАСС). Американ командовани Урда Вьетнамай газар дайдые бомбодолгоёо улам шангадхажа байна. Контумай, Плейкугай райондо, Меконг мүрэнэй адагта НВСО-гой сэрэгүүдэй байһан газарнуудые «В-52» гэжэ бомбардировщигууд олоороо бомбодобо. Тэдэнь гансахан сентябриин 10-най туршада 25 дахин добтолжо, хэдэн зуугаад тонно бомбонуудые хаяа.

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай патриодууд сайгон дахуул армиин подразделенинүүдтэй тулалдахадаа ехэ амжалта туйлаба.

НВСО-гой сэрэгшэд сентябриин 8-да Биньдинь провинцида шэбээлһэн дайсанай хэдэ хэдэн бэхилэлгэнүүдые бута сохёо, Дайсанай 180 шахуу хүниие хүлһөөнь буулгаа, зургаан ехэ буу, хоёр бронеавтомобиль үгы хээ, һомо хэрэгсэлнүүдтэй склад тэһэлээ.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

БЕРЛИН. (ТАСС). США-дахи граждан эрхын түлөө эрэлхэг зоригто тэмсэлшэ Анджела Дэвисые «Арадуудай хани барисаанай ехэ одон» гэһэн алтан орденоор ГДР-эй Гүрэнэй Совет шагнаба.

Империализмда, расизмда, дайнда эсэргүү, арадуудай сүлөөгэй ба адли тэгшэ эрхын түлөө, социализмын түлөө тэмсэлдэнь ГДР-эй бүхы эрхэтэд Анджела Дэвистэй һанал нэгэтэй байна гэжэ ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Ульбрихт шагнал хайра Анджела Дэвистэ барюулхадаа тэмдэглээ.

ГАВАНА. (ТАСС). Профсоюзай ЦК-гай секретарь Л. А. Груничев түрүүтэй СССРэй барилгын ба промышленна барилгын материалнуудай хүдэлмэришэдэй профсоюзуудай делегаци Кубын ажалшадай профцентртэ (ПТК) хүрэбэ. Кубын Компартиин ЦК-гай гэшүүн Ласаро Пенья, ПТК-гай хүтэлбэрилэгшэд айлшадтай уулзаба.

КАИР. (ТАСС). Араб арбан ороной гадаадын хэрэгүүдэй ба обороны министрнүүдһээ бүридэһэн тусхай комитет байгуулха шиидхэбэри Араб оронуудай лигиин соведэй 58-дахи сесси гаргаа. Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулгануудта шанга харюу үгэхын тула араб гүрэнүүдэй хамтын ябуулга хэхэ түсэб табилга комитедэй бэелүүлхэ зорилго болоно. Палестинын эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй түлөөлэгшэд комитедэй заседанинуудта хабаадалсаха юм.

ХАНОЙ. (ТАСС). Сентябриин 11-дэ ДРВ-гэй агаарай добтолгоһоо хамгаалха частьнууд Ханой дээрэ американ үшөө нэгэ самолёт буудажа унагааба. Энэ үдэр Лангсон провинцида «Ф-4» түхэлэй хоёр самолёт буудагдан унагаагдаа гэжэ ВИА агентство мэдээсэнэ.

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Дэлхэйн 57 ороной информациин мэргэжэлтэд документнүүдые шэнжэлхэ уласхоорондын федерациин 36-дахи конгрессто хабаадана. Тус конгресс сентябриин 11-дэ Венгриин ниислэлдэ нээгдээ. Хүгжэжэ байгаа оронуудтахи мэдээсэлнүүдые дамжуулгын байдал — конгрессэй гол асуудал болоно.

ЭФИОПИ. «ЭФСО Трейдинг» гэжэ совет-эфиопско нэгэдэлэй худалдаа наймаанай техническэ түб һаяхан Аддис-Абебэдэ нээгдээ. Тус түб совет маркын автомобильнуудые болон хүдөө ажахын техникэ худалдадаг, мүн тэдэниие заһабарилдаг. Тэрэшэлэн нютагай мэргэжэлтэдые олоор бэлдэжэ гаргана. Эндэ совет техникээр хангагдаһан цехүүд, гараж болон складууд түхеэрэгдэнхэй юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: автомобиль заһадаг, техническэ харууһа хэдэг цех харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

Манай Совет орон дотор 1973 ондо хэблэгдэн гараха газетэ болон журналнуудта сентябриин 1-һээ нютаг бүхэндэ захил абтажа эхилбэ. Түрэл хэлэн дээрээ гарадаг «Буряад үнэн» газетын һониниие үдэр бүри уншажа байхын тула эртээнһээ захил хэхэеэ шамдагты!

Бүхы газетэ болон журналнуудта, тэрэ тоодо «Буряад үнэн» газетэдэ республикын хэлхеэ холбооной отделенинүүдтэ, почтальонуудта, хэблэл тарааха ниитын түлөөлэгшэдтэ захил хэжэ болохо байна.

Газетын нэгэ жэлэй сэн —6 түхэриг, 6 һарын 3 түхэриг.

ЭРДЭМ, ТЕХНИКЫН ҺОНИН

ЛА-МАНШ ДООГУУР ГАРАХА ТУННЕЛЬ

Европа түбиин ба британ аралнуудай хоорондо хуурай замай холбоо тогтоохо хүсэл бодол бэелүүлэгдэжэ шадагдаха гү? Шадагдаха гэһэн харюу үтэжэ болохоор байна. Ла-Манш доогуур гараһан туннель бариха тухай асуудалаар Англи Франци хоёрой хоорондо 8 жэлэй туршада үргэлжэлһэн хэлсээнэй түгэсэхэнь ойротожо байнхай. Барилгын проектые, мүнгэ зөөреэр хангаха гол асуудалнуудые тодорхойлһон хэлсээн сентябриин 30-да баталагдаха ёһотой гээд Парижда соносхогдоо. Даб дээрэ багсааһанай ёһоор, тиимэ туннель барихын тула 5—6 миллиард франк (ондоогоор хэлэбэл, миллиард доллар) гаргашалагдаха.

Англи Франци хоёрые хуурай замаар холбохо һанамжа гарадаг болоһоор үнинэй юм. Ла-Манш доогуур туннель бариха бодомжые бэелүүлмээр проект зохёожо дурадхаһан хүндэшан үгэхэбди гэжэ Амьенэй университет 1750 ондо соносхоһон юм. Иимэ проект тинхэ сагта хэнэйшье зохёожо шадахагүй байһаниинь элитэ.

Удаадахи хоёр зуун жэл соо зоримгойгоор зохёогдоһон олон проект дурадхагдаа. Тэдэ проектнүүдые Напалеон I, Напалеон III ехээр һонирхоһон гэбэшье, тэрэ үедэ иимэ проект бүтэшэгүй гэжэ һанагдахаар байгаа. Техникын хүгжэхэ тудам Ла-Манш доогуур туннель барижа шадагдаха гэжэ этигэдэг, энэ асуудал сэрэгэйхидые һонирхуулдаг болобошье, стратегическэ талаараа Англида таарахагүй гэжэ тоолоод, Британиин генеральна штаб олон проектые далдалан нюуһан байха юм. Имагтал мүнөөнэй зуун жэлэй 50-яад онуудта тиимэ хүшөөлэлтэнүүд хэгдэхэеэ болиһон байна.

Хоёр ороной хоорондо хуурай замай холбоо тогтоохо тухай һанаашалгануудые бэелүүлжэ орохоор саг тулажа ерээ гэжэ һанахаар байгаа. Гэхэ зуура, хүүргэ гү, али туннель бариха гү? гэһэн асуудал гараа. Эсэсэй эсэстэ туннель бүтээхэ һанамжатад буляа. Тэдэнэр хүүргэ туннельһээ һураггүй үнэтэй болохо гэжэ тодоруулаа. Ушар юуб гэхэдэ, далайн ехэ судна нуудай тамаралгада һаад ушаруулхагүйн тула хүүргэеэ 100 метр үндэрөөр бариха ушартай бологдохо байгаа бшуу.

Туннель бүтээхэ тухайда Англи Франци хоёр 1964 ондо гол түлэб үгээ ойлголсоһон юм. Тиигэһэнэй һүүлээр удаан сагай хэлсээнүүд эхилээд, хэдэ дахин таһалдаһан байха. Зүбшэн хэлсэлгын үедэ угаа олон асуудал гарадаг байба. Туннелеэ Ла-Маншын оёороор гү, али оёор доогуур бариха гү? Нэгэ гү, али хоёр туннель бариха гү? Автомобильнууд яахаб: өөһэдөө ябажа гараха гү, али түмэр замай платформонуудаар зөөгдэхэ гү? Ямар гүрэн туннелиин барилгада хэды шэнээн мүнгэ зөөри һомолхоб?

Сентябриин 30-да баталагдахаар хараалагдаһан проектын ёһоор, энэ туннель 52 километр ута байха. Тэрэнэй 38 километрынь Ла-Маншын оёор доогуур гараха. Гурбан хоолойн түрүүшынхеэ нэгэ тээшээ, хоёрдохёорнь—нүгөө тээшээ ябадаг болохо. Гурбадахи соонь техническэ албанай зургаанууд байрлаха. Автомобиль ябахагүй. Хэдэн зуун автомобилиин ябаа һаань, туннель соо юун болохыень ойлгожо ядахаар бэшэ ааб даа. Автомобильнуудһаа гараһан газ тэндэ тунаад, амилхын аргагүй болохо бшуу.

Автомобилистнууд машинануудаа түмэр замай платформонуудта ашаад, өөһэдөө вагонуудта һууха болоно.

Түргэнөөр ябадаг электропоезднууд 31 минутын турша соо оёор доогуурхи харгые гаталжа шадаха. Парижһаа Лондон хүрэтэрхи зам оройдоол хоёр час хахадай туршада гаталагдаха. Пассажирска поезднуудһаа гадна, ашаанай автомобильнуудые зөөдэг поезднууд ябаха.

Барилгань 1973 оной тэн багта эхилээд, 1980 ондо түгэсхэгдэхэ ёһотой. Туннель удангүй гаргашаяа харюулаад, бага бэшэ олзо оруулха — тэрээн соогуур ябалга түлөөһэтэй байха. Туннелиин барилгада, мүнгэ һомолологдо хабаадалсаха дурадхалтайгаар энгэй компанинууд ба банкнуудта Англиин, Франциин правительствануудхандаад, олзотой хэрэг гэжэ тэдэнь дары ойлгоо. Томо банкнуудай хабаадалгатайгаар Англиин ба Франциин хоёр трест байгуулагданхай. Американ баяшуул энэ хэрэгһээ холодонгүй, «хубитыень» үгэхэ эрилтэ табиһан байна. Французуудай дурагүй байбашье, англиинхид һаймһаран, американ гурбан банкда һуури үгөө.

Барилгада мүнгэ һомололго эгээн орёо асуудал байшоо. Правительствада, тайлбарилан хэлэбэл, налог түлэгшэдтэ гол гаргашыень тохохые оролдоһон энгэй фирмэнүүд ба банкнууд гаргашын миил 10 процент даажа абахые түрүүшээр зүбшөөһэн байгаа. Правительстванууд тэрэниие бурууша агаад, хамаг хэрэгэй буруу һүрэхэ янзатай болоходонь, банкнууд өөһэдынгөө оруулха хубитые 30 процент хүрэтэр, һүүлшын мэдээнэй ёһоор, 50 процент хүрэтэр нэмээгээ. Энэнь сентябриин 30-да хүсэд элирхэ.

Ла-Маншын доогуур туннель бариха тухай хэлсээнүүдэй шиидхэхы шатын эхилһэн тухай мэдээсэхэдээ, «Монд» газетэ иигэжэ бэшэнэ: энэ барилгые хамагай түрүүндэ «политическэ тон шухала ябуулга» гэжэ Англиин политическэ ажал ябуулагшад тоолоно.

Франци Англи хоёрой хоорондын харилсаан 60-аад онуудта нилээд шахардуу, олон ушарта тон зүршэлдөөтэй байһаниинь мэдээжэ. Хүршэ хоёр гүрэнэй гадаадын политика олон ушарта алгасалдадаг байһан. Мүнөө харилсааниинь зарим тэды «һайжараа». Англиие Францһаа Ла-Манш лэ тусгаарлана гээд Лондондо мүнөө тэнюунээр хөөрэлдэдэг. Эдэ гоё үгэнүүд бодото байдалые балартуулна. Францитай ойртолсожо, политическэ талаараа Европодо гансаарданги бэшэ болохые Англи хүсэнэ. Ла-Манш доогуур гараһан туннель бэшэ, харин гадаадынгаа политикада хүйтэн дайнай хойшолонгуудые Англиин хүсэд зайсуулаагүй һаань, дурсагдаһан зорилгые дүүргэлтэдэ хамагһаа үлүүгээр туһалха һэн.

Ю. БОЧКАРЕВ,
АПН-эй собкорр.

Париж.

Редакторай орло...
С. С. ЦЫРЕНДОРЖ...

Манай адрес, телефону...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—..., приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-03, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам ответ. секретаря—..., отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства—... 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности ... строительства — 61-35, советского строительства и быта—..., культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 36-62, машбюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Типография управления по печати при Совете Министров БурАССР Н-00464. Заказ №...